

Arrest

nr. 301 722 van 19 februari 2024
in de zaak RvV X / IV

Inzake: X

Gekozen woonplaats: ten kantore van advocaat S. SAROLEA
Rue de la Draisine 2/004
1348 LOUVAIN-LA-NEUVE

tegen:

de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen

DE VOORZITTER VAN DE IVE KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat X, die verklaart van Soedanese nationaliteit te zijn, op 30 januari 2023 heeft ingediend tegen de beslissing van de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen van 19 januari 2023.

Gelet op artikel 51/4 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Gezien het administratief dossier.

Gelet op de beschikking van 21 juli 2023 waarbij de terechtzitting wordt bepaald op 28 augustus 2023.

Gehoord het verslag van kamervoorzitter M. RYCKASEYS.

Gehoord de opmerkingen van de verzoekende partij en haar advocaat A. HAEGEMAN *loco* advocaat S. SAROLEA en van attaché A. SMIS, die verschijnt voor de verwerende partij.

WIJST NA BERAAD HET VOLGENDE ARREST:

1. Over de gegevens van de zaak

De verzoekende partij verklaart de Soedanese nationaliteit te bezitten en geboren te zijn in 1983.

De verzoekende partij verklaart het Rijk te zijn binnengekomen op 27 augustus 2022. Op 1 september 2022 dient de verzoekende partij een verzoek om internationale bescherming in.

Op 21 november 2022 wordt de verzoekende partij gehoord op het Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen (hierna: CGVS).

Op 19 januari 2023 neemt de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen (hierna: de commissaris-generaal) een beslissing "*niet-ontvankelijk verzoek (internationale bescherming in een andere EU lidstaat)*". Dit is de bestreden beslissing:

"A. Feitenrelaas

Volgens uw opeenvolgende verklaringen bent u van Hausa afkomst en bezit u de Sudanese nationaliteit. U bent geboren in Damazin, gelegen in de regio Blauwe Nijl, maar woonde tot aan uw vertrek naar Europa in Omdurman (Khartoum). U studeerde aan de universiteit van Khartoum waar u uw diploma aan de faculteit "science and technology" behaalde. U vervulde in 2001 uw militaire dienstplicht, werkte een tijdje bij de politie, vervolgens als bewakingsagent voor verschillende bedrijven en organisaties en uiteindelijk als administratief assistent. Tijdens één van uw opdrachten als bewakingsagent raakte u in de clinch met een "officer". Na een handgemeen werd u ontslagen. Uiteindelijk werd u handelaar en reisde u voor uw werk regelmatig tussen Sudan en Egypte waar u voor langere periodes verbleef. Omdat de douane u regelmatig een hoog bedrag voor de goederen die u in Sudan invoerde vroeg, was u van mening dat u dit allemaal overkwam omdat u van Hausa afkomst was. Daar u zich gediscrimineerd voelde en u niets van de wetten en maatregelen van het Sudanese regime wilde weten, besloot om niet meer naar Sudan terug te keren en uw leven in Duitsland uit te bouwen. U nam uw gespaarde geld en kreeg wat financiële hulp van uw laatste baas die op de hoogte was van uw reisplan. U reisde in Egypte naar Alexandrië waar u bij het Turkse consulaat een toeristenvisum voor Turkije regelde. In augustus 2019 keerde u terug naar Sudan om afscheid te nemen van uw ouders. Vervolgens reisde u terug naar Egypte, waar u in Cairo een vlucht nam naar Turkije. U verbleef één maand in Turkije en zocht een manier om naar Griekenland te reizen. Uw eerste poging om Thessaloniki in Griekenland te bereiken in september 2019 mislukte. U werd immers bij een identiteitscontrole aangehouden door de Griekse politie en naar een detentiecentrum gebracht waar u gedurende vierentwintig uur werd opgesloten. Vervolgens stuurde de Griekse politie u samen met anderen in een rubberbootje het water op naar de Turkse kant. U werd door Turkse militairen uit het water gehaald en naar een militair kamp gebracht. De volgende dag werd u naar Istanbul gebracht waar u opnieuw vierentwintig uur in een kamp werd vastgehouden. Daar u over een visum voor Turkije beschikte en u dit in uw paspoort toonde werd u vrijgelaten. Na vijf dagen in Istanbul reisde u naar Izmir, waar u gedurende twintig dagen verbleef en uitzocht hoe u Griekenland via de zee kon bereiken. U vond een smokkelaar en reisde in een boot naar Griekenland, waar u toekwam in Mytilini. Vanuit Mytilini werd u naar het vluchtelingenkamp Moria gebracht waar u werd geregistreerd, uitleg en documenten kreeg hoe een asielprocedure werkte. Wegens gebrek aan opvang in tenten diende u een tijd buiten te slapen. Tot twee keer toe werd u in het kamp beroofd door Afghanen die u met een mes bedreigden. Ook werd u één keer hardhandig aangepakt door de aanwezige politie toen u een opmerking maakte over het gebruik van mondmaskers en het feit dat de agenten er zelf geen droegen. Na één maand kreeg u een bankkaart en een papier waarop stond dat u op 7 juli 2020 een interview zou krijgen en dat u elke maand diende te hernieuwen. Op 7 juli 2020 ging u in een plaats dichtbij Mytilini naar uw interview waarin u uw asielmotieven uiteenzette. Een maand later, in september 2020, werd u de subsidiaire beschermingsstatus toegekend. Op 12 september 2020, enkele dagen nadat u internationale bescherming verwierf, vernielde een brand het vluchtelingenkamp. U kwam gedurende vier dagen op straat terecht alvorens naar een tijdelijk kamp te zijn gebracht. U verbleef er tot eind november 2020. U vroeg intussen een reisdocument aan, doch kreeg dit, in tegenstelling tot andere mensen uit het kamp niet, daar er iets mis bleek met uw foto. U ging daarop naar de Sudanese ambassade om een Sudaanese paspoort aan te vragen, doch kreeg te horen dat ze geen paspoorten konden afgeven. Vervolgens werd u vanuit Mytilini naar Athene getransfereerd waar u in een hotel in Amonia werd ondergebracht. U probeerde intussen online op eigen houtje Grieks te leren. Organisaties zoals IOM en Helios hielpen u aan een verblijfsdocument. Tijdens uw verblijf in het hotel dat voor twee maanden werd voorzien hoopte u zoals Afghanen en vluchtelingen van Arabische afkomst, naar Duitsland te worden overgebracht. U kwam echter niet in aanmerking voor relocatie. Omdat u ook merkte dat de medewerkers van het hotel mensen van Afrikaanse origine harder en onverschilliger behandelden dan andere migranten, was u van mening dat u in Griekenland als Afrikaan werd gediscrimineerd. Enkele keren probeerde u Griekenland te verlaten via de luchthaven, in het bezit zijnde van een vals paspoort. Wanneer u op het punt stond aangehouden te worden ging u er telkens vandoor. U diende vervolgens terug een aanvraag in om een reisdocument te verwerven en kreeg dit uiteindelijk uitgereikt. In dezelfde periode kreeg u een AMKA kaart, kon u een bankrekening openen en kreeg u documenten die het u mogelijk maakten om een huurwoning te zoeken. Wanneer u werd opgemerkt dat u het hotel diende te verlaten, wist u niet waar te gaan. Uw verblijf in het hotel in Amonia werd uiteindelijk verlengd tot april 2021. Omdat u alsnog weigerde het hotel te verlaten werd de politie verwittigd. Ze namen u mee naar het politiebureau waar u te horen kreeg dat u zou worden opgesloten indien u het hotel niet verliet. U verliet het hotel en kwam op straat terecht. Uiteindelijk kreeg u het voor elkaar om een elektronisch huurcontract te versieren via Sudanese vrienden. U verbleef gedurende één maand in die woning. Met het elektronische huurcontract probeerde u via organisaties een aanvraag in te dienen om een uitkering te krijgen, een taalcursus en een jobaanbieding te regelen. Wanneer u hetzelfde huurcontract terug bij de organisatie Helios toonde werd dit echter niet meer aanvaard omdat de huisvesting volgens hen niet aan de juiste normen voldeed. U vond vervolgens een woning in een gebouw dat werd verhuurd door een Libanese vrouw. Ze bood u er

onderdak en een kleine vergoeding voor werk als conciërge/bewaker. U kreeg echter na enkele weken problemen met drugsdealers van Somalische afkomst. Tijdens een vechtpartij met hen liep u een breuk op aan uw hand en diende u zich te laten verzorgen. U diende een klacht in bij de politie die de daders arresteerde. Door uw verwonding kon u uw werk niet meteen hervatten en kreeg u van de huiseigenaar te horen dat ze u dan ook geen onderdak meer kon aanbieden. U kwam op straat terecht en besloot Amonia te verlaten. U reisde zuidwaarts en vond op één uur rijden van Amonia, onderdak in een omwille van corona gesloten kantoorgebouw. Vervolgens reisde u naar het eiland Filiatra waar u ging werken als seizoenarbeider. U werkte er één maand, van juli tot augustus 2021, en besloot om er te vertrekken omdat de betalingen niet correct gebeurden. U keerde terug naar Athene, waar u dakloos was. U zocht werk in restaurants maar kreeg te horen dat u eerst een bewijs van vaccinatie moest neerleggen. In een onafgewerkt gebouw waar u onderdak vond, maakte u kennis met enkele Griekse mensen die in de buurt werkten. Ze gaven u materiële en soms wat financiële hulp. Eén van hen, Mina, probeerde het voor mekaar te krijgen dat u een coronavaccin kreeg. Omdat het nummer op uw AMKA kaart op een bepaald moment niet werkte en u een geldige kaart nodig had om een corona-vaccin te regelen vroeg u een nieuwe aan. U kreeg echter een tijdelijke kaart en kreeg te horen dat u moest wachten op een nieuwe definitieve kaart. Wel kreeg u uw vaccin. Ook toen de geldigheid van uw verblijfskaart verliep kreeg u te horen dat het mogelijks meer dan een jaar zou duren tot men u een nieuw exemplaar kon afgeven en u bij gevolg diende te wachten. U kreeg vervolgens een tijdelijk verblijfsdocument en kon verder uw reisdocument gebruiken ter identificatie. U werkte een periode af en toe in het zwart in de horeca. Via Mina kon u af en toe in een hotel of herberg logeren. In maart 2022 besloot u naar Thessaloniki te reizen, daar u vernam er in een opvangcentrum terecht te kunnen. Eens bij aankomst kreeg u echter te horen dat de opvang vol zat. U kreeg een tent mee en vestigde u in een speeltuin. Af en toe smokkelden vluchtelingen u mee naar het opvangcentrum waar u gebruik kon maken van het sanitair. U hoorde van deze mensen dat u met uw reisdocument vrij was om Griekenland te verlaten en naar een ander land in Europa te reizen. U besprak de zaak met Mina die u financieel wilde bijspringen voor uw reis. Omdat u zich in Griekenland onveilig voelde, u er aan uw lot werd overgelaten en dakloos was, besloot u het land te verlaten. In augustus 2022 nam u een vlucht vanuit Thessaloniki naar Italië. Uw ticket werd betaald door uw Griekse vrienden. Vanuit Rome zette u uw reis verder naar Frankrijk. In Parijs maakte u kennis met de Belgische JD. Omdat u eerder van vluchtelingen hoorde dat België een goed land was om er te leven, besloot u naar België te reizen, waar u op 27 augustus 2022 toekwam. U nam contact op met J, die u onderdak vertrekt. Op 1 september 2022 heeft u een verzoek om internationale bescherming ingediend.

Ter staving van uw verzoek om internationale bescherming legt u de volgende documenten neer: Uw originele verblijfskaart uit Griekenland (d.d. 12/10/2020, geldig tot 11/10/2021); een kopie van de eerste bladzijde van uw Grieks reisdocument (d.d. 05/08/2021, geldig tot 04/08/2024); een mail van uw raadvrouw (d.d. 18/11/2022) met twee bestanden, waarvan in het eerste bestand een afbeelding van "certificate of service provision". In het tweede bestand een afbeelding van de eerste bladzijde van uw Grieks reisdocument en van de eerste bladzijde van uw Sudanees paspoort, mailverkeer tussen uw kennis IK en u inzake haar hulp aan u om documenten in Griekenland te regelen, documenten van uw Griekse asielpcedure en beslissing tot het toekennen van de subsidiaire bescherming, bewijsstukken van betaling m.b.t. uw Grieks reisdocument, twee betalingsbewijzen voor uw Grieks reisdocument, een ingevuld formulier voor hernieuwing van verblijfsvergunning (d.d. 11/10/2021), twee attesten waarmee een woonst kan worden gezocht (d.d. 07/01/2021 en d.d. 25/01/2021), een elektronisch huurcontract, uw identiteitskaart van asielzoeker (d.d. 08/01/2021, geldig tot 07/01/2023), brief van het registratiebureau asiel in Lesbos waarin wordt uitgelegd dat u een reisdocument werd geweigerd omdat uw foto niet voldoet aan de technische noden, een certificaat dat dienstdoet als identiteitsbewijs in afwachting van een verblijfskaart of reisdocument, een medische verslagen en röntgenfoto's opgesteld na een incident met Somaliërs. Verder legde u opnieuw dezelfde kopieën neer van uw mailverkeer met IK en een certificaat van ontvangst van uw coronavaccin.

B. Motivering

Na grondige analyse van het geheel van de gegevens in uw administratief dossier, moet vooreerst worden vastgesteld dat u geen elementen kenbaar hebt gemaakt waaruit eventuele bijzondere procedurele noden kunnen blijken, en dat het Commissariaat-generaal evenmin dergelijke noden in uw hoofde heeft kunnen vaststellen.

Bijgevolg werden er u geen specifieke steunmaatregelen verleend, aangezien er in het kader van onderhavige procedure redelijkerwijze kan worden aangenomen dat uw rechten gerespecteerd worden en dat u in de gegeven omstandigheden kunt voldoen aan uw verplichtingen.

Na onderzoek van alle gegevens in uw administratief dossier, wordt uw verzoek om internationale bescherming niet-ontvankelijk verklaard in overeenstemming met artikel 57/6, § 3, eerste lid, 3° van de wet van 15 december 1980.

Uit de elementen die voorhanden meerbepaald Eurodac Marked Hit d.d. 06/09/2022 , blijkt dat u reeds internationale bescherming geniet in een andere lidstaat van de Europese Unie, namelijk Griekenland. Deze vaststelling wordt door u niet betwist.

In het kader van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel (GEAS) moet worden aangenomen dat uw behandeling en rechten er in overeenstemming zijn met de vereisten van het Verdrag van Genève, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Het Unierecht steunt immers op de fundamentele premisse dat elke lidstaat met alle andere lidstaten een reeks gemeenschappelijke waarden deelt waarop de Unie berust, en dat elke lidstaat erkent dat de andere lidstaten deze waarden met hem delen. Dit impliceert en rechtvaardigt dat de lidstaten er onderling op vertrouwen dat de andere lidstaten deze waarden erkennen en het Unierecht, dat deze waarden ten uitvoer brengt, dus in acht nemen, en dat hun respectieve nationale rechtsordes in staat zijn een effectieve en gelijkwaardige bescherming te bieden van de door dat recht erkende grondrechten [zie: HvJ (Grote kamer) 19 maart 2019, nrs. C 297/17, C 318/17, C 319/17 en C 438/17, ECLI:EU:C:2019:219, Ibrahim e.a., randnummers 83-85 en HvJ (Grote kamer) 19 maart 2019, nr. C 163/17, ECLI:EU:C:2019:218, Jawo, randnummers 80-82]. Hieruit volgt dat verzoeken van personen die reeds internationale bescherming genieten in een EU-lidstaat in beginsel niet-ontvankelijk kunnen worden verklaard als uitdrukking van het beginsel van wederzijds vertrouwen. De vaststelling dat er tussen de EU-lidstaten verschillen kunnen bestaan met betrekking tot de mate waarin aan begunstigden van internationale bescherming rechten worden toegekend en zij deze kunnen uitoefenen, doet geen afbreuk aan het gegeven dat zij onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van de lidstaat die de bescherming heeft toegekend toegang krijgen tot bijvoorbeeld (sociale) huisvesting, sociale bijstand, gezondheidszorg of tewerkstelling, en bijgevolg óók dezelfde stappen zullen moeten ondernemen om hiervan gebruik te maken. Bij de beoordeling van de situatie van begunstigden gelden dan ook de omstandigheden van de daar aanwezige onderdanen als maatstaf, niet de omstandigheden in andere lidstaten van de Europese Unie, en wordt rekening gehouden met de realiteit dat óók de socio-economische mogelijkheden van deze onderdanen erg problematisch en complex kunnen zijn. In het andere geval zou het gaan om een vergelijk van nationale socio-economische systemen, bestaansvoorzieningen en nationale regelgeving, waarbij begunstigden van internationale bescherming een meer voordelige regeling zouden kunnen bekomen dan de onderdanen van de lidstaat die hen bescherming heeft verleend. Dit zet niet alleen het voortbestaan van het GEAS op de helling, maar werkt tevens irreguliere, secundaire migratiestromen in de hand, evenals discriminatie ten overstaan van EU-onderdanen,... Ook het Europees Hof van Justitie oordeelde dat enkel uitzonderlijke omstandigheden in de weg staan dat het verzoek van een persoon die reeds internationale bescherming geniet in een andere EU-lidstaat, niet-ontvankelijk wordt verklaard, namelijk wanneer de voorzienbare levensomstandigheden van de begunstigde van internationale bescherming in een andere lidstaat hem er blootstellen aan een ernstig risico op onmenselijke of vernederende behandeling zoals bepaald in artikel 4 van het Handvest, welk artikel overeenstemt met artikel 3 EVRM. Het Hof voegde eraan toe dat bij de beoordeling van alle gegevens van de zaak een “bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid” moet worden bereikt, wat slechts het geval is “wanneer de onverschilligheid van de autoriteiten van een lidstaat tot gevolg zou hebben dat een persoon die volledig afhankelijk is van overheidssteun, buiten zijn wil en zijn persoonlijke keuzes om, terecht komt in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie die hem niet in staat stelt om te voorzien in zijn meest elementaire behoeften, zoals eten, zich wassen en beschikken over woonruimte, en negatieve gevolgen zou hebben voor zijn fysieke of mentale gezondheid of hem in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid” [Ibid., Ibrahim e.a., randnummers 88-90 en Jawo, randnummers 90-92]. Situaties die géén “zeer verregaande materiële deprivatie” teweegbrengen, zijn volgens het Hof van Justitie níét van aard zijn om de vereiste drempel van zwaarwegendheid te bereiken, zelfs al worden deze bijvoorbeeld gekenmerkt door een grote onzekerheid of sterke verslechtering van de levensomstandigheden, door de omstandigheid dat begunstigden van internationale bescherming in een andere lidstaat er geen bestaansondersteunende voorzieningen genieten of voorzieningen die duidelijk beperkter zijn dan die welke in andere lidstaten worden geboden zonder dat zij anders worden behandeld dan de onderdanen van deze lidstaat, door het enkele feit dat de sociale bescherming en/of de levensomstandigheden gunstiger zijn in de lidstaat waar het nieuw verzoek om internationale bescherming is ingediend dan in de lidstaat die reeds bescherming heeft verleend, door de omstandigheid dat de vormen van familiale solidariteit waarop onderdanen van een lidstaat een beroep kunnen doen om het hoofd te bieden aan tekortkomingen van het sociale stelsel van die lidstaat meestal niet voorhanden zijn voor personen die er internationale bescherming genieten, door een bijzondere kwetsbaarheid die specifiek de begunstigde betreft of door het bestaan van tekortkomingen bij de uitvoering van integratieprogramma’s voor begunstigden [Ibid., Ibrahim e.a., randnummers 91-94 en Jawo, randnummers 93-97]. Op basis van een analyse van het geheel van de elementen in uw administratief dossier, waarbij het aan u toekomt om het vermoeden dat uw grondrechten als begunstigde van internationale bescherming in de EU-lidstaat die u deze bescherming verleende

geëerbiedigd worden op individuele wijze te weerleggen, moet worden vastgesteld dat u onvoldoende concrete elementen aanhaalt die de niet-ontvankelijkheid van uw verzoek in de weg staan.

Waar uit de elementen in uw administratief dossier zou blijken dat u als verzoeker om internationale bescherming in Griekenland, dus vooraleer er u internationale bescherming werd verleend, geconfronteerd werd met bepaalde ernstige feiten en situaties –u haalde erbarmelijke levensomstandigheden in Moria en Mylitini aan (notities persoonlijk onderhoud Commissariaat-generaal d.d. 21/11/2022 –verder “notities” CGVS, p.15,21), incidenten met mensen van Afghaanse afkomst die u bedreigden met een mes en u tot twee keer toe beroofden (notities CGVS, p.21) en uw aanvaring met de daar aanwezige autoriteiten, wanneer u zich negatief uitliet over het niet gebruiken van mondmaskers door de politie (notities CGVS, p.29,30), moet worden opgemerkt dat deze feiten zich situeren op een welbepaalde plaats, gedurende een welbepaalde periode en binnen een welbepaalde context. Bijgevolg is deze situatie niet zonder meer representatief voor de kwalificatie en beoordeling van uw situatie als begunstigde van internationale bescherming nadien, aan wiens status, overeenkomstig het recht van de Unie, diverse rechten en voordelen verbonden zijn.

Waar uit de elementen in uw administratief dossier zou blijken dat u als begunstigde van internationale bescherming in Griekenland geconfronteerd werd met bepaalde moeilijkheden op het vlak van huisvesting, onderwijs en integratie – u gaf hierover aan zelf online Grieks te hebben proberen leren omdat een taalcursus te duur was (notities CGVS, p.5,26), dat u eens u geen onderdak meer werd geboden door organisaties, het moeilijk was om een woonst te huren, daar dit duur was en uw laatste huurcontract niet in aanmerking werd genomen door de organisatie Helios omdat ze de huisvesting niet voldoende kwalitatief achtten en waardoor u uw recht op een uitkering miste (notities CGVS, p.19,20,22,23,24), voldoet deze situatie niet aan de bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid en cumulatieve voorwaarden zoals bepaald door het Hof van Justitie. Hoewel dergelijke moeilijkheden een aanwijzing kunnen vormen van bepaalde problematische situaties zoals deze ook geïdentificeerd worden door het Hof (zie hoger), kan immers niet worden besloten dat u door de onverschilligheid van de daar aanwezige autoriteiten, en voor zover u volledig afhankelijk zou zijn geweest van overheidssteun, buiten uw wil en uw persoonlijke keuzes om, terecht bent gekomen in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie die u niet in staat stelt om te voorzien in uw meest elementaire behoeften zoals eten, zich wassen en beschikken over woonruimte, en negatieve gevolgen zou hebben voor uw fysieke of mentale gezondheid of u in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid. Evenmin zijn er concrete indicaties dat dit het geval zou zijn bij een terugkeer ernaartoe. Bovendien toont u in het licht van de ervaringen waarmee u naar eigen zeggen geconfronteerd werd, evenmin aan dat u uw rechten terzake niet zou kunnen doen gelden.

In dit verband moet immers worden vastgesteld dat, tijdens uw verblijf in het hotel in Amonia in Athene, u werd bijgestaan door IOM en Helios en door hen aan documenten werd geholpen die nodig waren om uw verblijf en leven in Griekenland uit te bouwen (notities CGVS, p.22,23). Zo kreeg u een verblijfskaart –u toonde deze tijdens uw persoonlijk onderhoud (zie document 1 in de groene map)-, kon u een rekening openen bij de bank, kreeg u een AMKA kaart waarmee u medische hulp kon regelen en nadat werd vastgesteld dat het nummer niet werkte, een tijdelijk document om deze kaart te vervangen (notities CGVS, p.16,17,18,19,22,23). Verder blijkt u -al was er bij een aanvankelijke aanvraag tot het verkrijgen van een reisdocument een probleem met uw foto waardoor u geen reisdocument kon ontvangen- alsnog een reisdocument te hebben kunnen regelen en legt u hiervan een kopie van de eerste bladzijde neer (zie document 2 in groene map). Hoewel u enkel twee maanden recht had op opvang in het hotel in Amonia, blijkt uit uw verklaringen dat dit verblijf met nog eens twee maanden werd verlengd. Al had u het even moeilijk en stond u enkele dagen op straat vond u vervolgens alsnog een woonst op de privé markt. U verklaarde hierover dat u onderdak vond in een appartementsgebouw en er zelfs tegen een vergoeding aan de slag kon als bewaker/conciërge (notities CGVS, p.23,24). Hoewel u stelt nooit te hebben gehoord van het bestaan van arbeidsbureaus/jobcentra en u bij gevolg u zich nooit als werkzoekende registreerde, blijkt u alsnog in staat te zijn geweest om aan werk te geraken. Zo werkte u eerst als bewaker/conciërge in het gebouw waar u een woonst vond en vervolgens één maand als seizoenarbeider (notities CGVS, p.15,16,24,25). Ook kon u solliciteren voor een job in de horeca, mits u een coronavaccin haalde (notities CGVS, p.14,17). Uit uw verklaringen blijkt verder dat, al was er een probleem met uw AMKA kaart die nodig is om medische hulp te krijgen, u een vervangdocument kreeg (notities CGVS, p.27). Uit de door u neergelegde twee medische verslagen en röntgenfoto's (zie documenten onder nummer 20 in de groene map), die aan u werden gegeven na verzorging na een aanval door drugsdealers, blijkt ook dat u, behalve een coronavaccin –waarvan u een covidcertificaat neerlegt (zie document 19 in de groene map), ook medische hulp kon genieten (notities CGVS, p.16).

Wat betreft uw opmerking dat u in Griekenland te maken kreeg met racisme vanwege medewerkers van de organisaties die zich bezighielden met migranten (notities CGVS, p.15,30), dient te worden opgemerkt dat het CGVS zeker niet ontkent dat individuele medewerkers van hulporganisaties ongepast en zelfs verwerpelijk gedrag kunnen vertonen –u gaf als voorbeeld dat mensen van Afrikaanse afkomst

onvriendelijk werden aangesproken en uitgescholden (notities CGVS, p.15)-, doch kan uit dit incident geenszins worden opgemaakt dat u systematisch bent gediscrimineerd omwille van uw afkomst uit Afrika. Uit uw verklaringen blijkt immers dat u, door de medewerkers van deze organisaties, ook geholpen werd aan de nodige documenten. Nagegaan waaruit u opmaakte dat u werd gediscrimineerd omwille van uw afkomst, gaf u aan niet in aanmerking te zijn gekomen voor relocatie in Duitsland (notities CGVS, p.15) en u er bij gevolg van uitging dat de "Grieken niets voor jullie (Afrikanen) deden" (notities CGVS, p.30,31). Het door u aangehaalde voorbeeld van relocatie is echter geenszins een beleid dat door medewerkers van vluchtelingenorganisaties in Griekenland wordt bepaald, maar heeft te maken met afspraken tussen de lidstaten van de Europese Unie.

Waar uit de elementen in uw administratief dossier zou blijken dat u als begunstigde van internationale bescherming in Griekenland het slachtoffer bent geworden van een éénmalige aanvaring met de politie, die u arresteerde en naar het politiebureau overbracht omdat u het hotel in Amonia weigerde te verlaten (notities CGVS, p.22), moet worden opgemerkt dat deze situatie op zich niet worden aangemerkt als daad van vervolging of situatie van ernstige schade. U stelde immers dat uw verblijf er tijdelijk was en verklaarde dat u de politie beloofde het hotel te ontruimen en het hotel uiteindelijk verliet (notities CGVS, p.22). Betreffende het door u aangehaalde onveiligheidsgevoel (notities CGVS, p.24,29) na een aanval van drugsdealers van Somalische afkomst die u aanvielen tijdens uw werk als bewaker/conciërge en uw hand/vingers braken (notities CGVS, p.16,24), dient te worden vastgesteld dat u in de mogelijkheid verkeerde om aangifte te doen bij de politie, die ter plaatse kwam en de daders arresteerde. Dat de daders, die volgens wat u vernam illegaal in Griekenland verbleven na hun uitzetting alsnog naar Griekenland terugkeerden (notities CGVS, p.16), kan verder niet gezien worden als een teken van onwil of onmacht vanwege de Griekse autoriteiten om u bescherming te bieden. Gevraagd of u, na nogmaals door deze groep te zijn bedreigd, de politie opnieuw verwittigde, stelde u: "Ja zeker ik ben ze het gaan melden, maar zoals ik zei het zijn racisten, ze zeiden ga ze dan brengen dan kunnen we ze arresteren, ik zei het is aan jullie om ze te arresteren. Ik belde meermaals de politie ik had hun nummer, ze kwamen dan telkens laar als de politie aankwam waren ze natuurlijk gaan lopen. Ik ben dan gaan onderzoeken waar die groep verbleef, ik gaf ze het adres maar de politie deed niets" (notities CGVS, p.16). Uw stelling dat de politie in casu racistisch was, kan echter niet worden afgeleid uit uw betoog. Uit het loutere feit dat de politie u bij deze bepaalde aangifte niet meteen kon helpen, blijkt immers geenszins een onwil om uw klacht aan te nemen en te behandelen. U verklaarde verder dat de politie ter plaatse kwam, maar dat de daders waren gaan lopen. Dat de daders alsnog niet gevat werden, al zou u de politie hebben gemeld waar de daders verbleven, kan echter mogelijks te wijten zijn aan onvolledige informatie die de politie ter beschikking had of dat de betrokkenen, die volgens uw uitleg illegalen waren, zich niet meer ter plaatse bevonden (notities CGVS, p.16). Gelet op wat voorafgaat, moet worden besloten dat u het vermoeden dat uw grondrechten als begunstigde van internationale bescherming in Griekenland geëerbiedigd worden, niet weerlegt.

Aangaande eventuele motieven die verband houden met de COVID19-pandemie en daaraan verbonden gevolgen of moeilijkheden in Griekenland (notities CGVS, p.15,18,19,22,23) zoals de impact op de algemene socioeconomische situatie in het land, beperkingen van de bewegingsvrijheid en daaraan gelieerde moeilijkheden op het vlak van toegang tot de nodige (basis)voorzieningen, beperkingen van de openbare dienstverlening – u werd ondermeer meegedeeld dat ontvangen van een nieuwe verblijfskaart, toen de geldigheid van uw oude verblijfskaart verviel, u minstens een jaar moest wachten (notities CGVS, p.18,27)- moet vooreerst ten algemene titel worden benadrukt dat het coronavirus niet uitgaat van noch wordt veroorzaakt door zogenaamde actoren van vervolging of ernstige schade zoals bepaald in 48/5, § 1 van de Vreemdelingenwet.

Voorts dienen hoger genoemde gevolgen en beperkingen die de pandemie in een gegeven land teweeg kan brengen op het vlak van de dagdagelijkse levensomstandigheden of toegang tot (basis)voorzieningen evenals de maatregelen die de daar aanwezige autoriteiten en overheden in dit verband op soevereine wijze kunnen nemen om deze gezondheids crisis aan te pakken in wezen een welbepaald doel – het aanpakken van de crisis op het eigen grondgebied – en zijn deze tijdelijk van aard. Daarbij is het overigens duidelijk dat zulk een situatie niet alleen Griekenland maar talloze landen vermag te treffen, waaronder niet alleen begunstigden van internationale bescherming maar eenieder, zonder onderscheid.

U dient bijgevolg óók met betrekking tot eventuele moeilijkheden in verband met de toenmalige gezondheids crisis of COVID-19-pandemie in de EU-lidstaat waar u internationale bescherming geniet, in casu Griekenland, op individuele en concrete wijze aan te tonen dat de onverschilligheid van de autoriteiten van die lidstaat tot gevolg zou hebben dat u, buiten uw wil en persoonlijke keuzes om, terechtkomt in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie die u niet in staat stelt om te voorzien in uw meest elementaire behoeften, zoals eten, zich wassen en beschikken over woonruimte, en negatieve gevolgen zou hebben voor uw fysieke of mentale gezondheid of u in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid. In voorliggend geval moet evenwel worden vastgesteld dat u géén dwingende argumenten, concrete gegevens of tastbare elementen bijbrengt die afbreuk doen aan wat vooraf gaat noch waaruit kan blijken dat uw individuele

omstandigheden voldoen aan de vereiste drempel van zwaarwegendheid. Zoals reeds opgemerkt kreeg u in Griekenland de mogelijkheid om gevaccineerd te worden en werd u, gelet uw stelling een AMKA kaart te hebben gehad die niet naar behoren werkte (notities CGVS, p.16), een vervangdocument te hebben ontvangen die uw AMKA kaart verving (notities CGVS, p.17). Ook blijkt uit de door u neergelegde documenten dat u in het bezit werd gesteld van een tijdelijk document voor personen die wachten op hun definitieve verblijfskaart of reisdocument (zie document 17 in groene map).

Waar uit de elementen in uw administratief dossier zou blijken dat u als begunstigde van internationale bescherming in Griekenland geconfronteerd werd met bepaalde moeilijkheden op het vlak van het direct ontvangen van (definitieve) documenten meerbepaald een verlenging van uw verblijfskaart omdat de procedure van uitgifte vertraging had opgelopen (notities CGVS, p.18,27) en u bij gevolg het met een tijdelijk document en uw reisdocument diende te stellen, voldoet deze situatie niet aan de bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid en cumulatieve voorwaarden zoals bepaald door het Hof van Justitie. Hoewel dergelijke moeilijkheden een aanwijzing kunnen vormen van bepaalde problematische situaties zoals deze ook geïdentificeerd worden door het Hof (zie hoger), kan immers niet worden besloten dat u door de onverschilligheid van de daar aanwezige autoriteiten, en voor zover u volledig afhankelijk zou zijn geweest van overheidssteun, buiten uw wil en uw persoonlijke keuzes om, terecht bent gekomen in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie die u niet in staat stelt om te voorzien in uw meest elementaire behoeften zoals eten, zich wassen en beschikken over woonruimte, en negatieve gevolgen zou hebben voor uw fysieke of mentale gezondheid of u in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid. Evenmin zijn er concrete indicaties dat dit het geval zou zijn bij een terugkeer ernaartoe.

Gelet op wat voorafgaat, moet worden besloten dat u het vermoeden dat uw grondrechten als begunstigde van internationale bescherming in Griekenland geëerbiedigd worden, niet weerlegt. Bijgevolg zijn er géén feiten of elementen voorhanden die de toepassing van artikel 57/6, § 3, eerste lid, 3° op uw specifieke omstandigheden in de weg staan, en wordt uw verzoek niet-ontvankelijk verklaard.

De door u neergelegde documenten doen geen afbreuk aan bovenstaande vaststellingen. De inhoud van de kopie van de eerste bladzijde van uw Sudanees paspoort, bevat enkel uw nationaliteit en uw persoonsgegevens die door mij niet worden betwist. De overige door u neergelegde documenten, allemaal uit Griekenland, meerbepaald uw originele verblijfskaart uit Griekenland (d.d. 12/10/2020, geldig tot 11/10/2021); een kopie van de eerste bladzijde van uw Grieks reisdocument (d.d. 05/08/2021, geldig tot 04/08/2024); een kopie van het mailverkeer tussen uw kennis IK en u bij haar hulp aan u om documenten in Griekenland te regelen; documenten van uw Griekse asielprocedure en beslissing tot het toekennen van de subsidiaire bescherming; bewijsstukken van betaling m.b.t. uw Grieks reisdocument, twee betalingsbewijzen voor uw Grieks reisdocument; een ingevuld formulier voor hernieuwing van verblijfsvergunning (d.d. 11/10/2021); twee attesten waarmee een woonst kan worden gezocht (d.d. 07/01/2021 en d.d. 25/01/2021); een elektronisch huurcontract, uw identiteitskaart van asielzoeker (d.d. 08/01/2021, geldig tot 07/01/2023), brief van het registratiebureau asiel in Lesbos waarin wordt uitgelegd dat u een reisdocument werd geweigerd omdat uw foto niet voldoet aan de technische noden; een certificaat dat dienstdoet als identiteitsbewijs in afwachting van een verblijfskaart of reisdocument; medische verslagen en röntgenfoto's opgesteld na een incident met Somaliërs en een certificaat van ontvangst van uw coronavaccin ondersteunen uw relaas over uw verblijf in Griekenland als asielzoeker en na ontvangst van de internationale beschermingsstatus (subsidiaire bescherming) en staan niet ter discussie.

C. Conclusie

Op basis van de elementen uit uw dossier, verklaar ik uw verzoek om internationale bescherming niet-ontvankelijk op basis van artikel 57/6, § 3, eerste lid, 3° van de Vreemdelingenwet.

Ik vestig de aandacht van de Staatssecretaris op het feit dat u internationale bescherming werd verleend door Griekenland en dat u om die reden niet mag worden teruggezonden naar Sudan.”

2. Het verzoekschrift

2.1. In een enig middel voert de verzoekende partij de schending aan van de artikelen 21, 23, 24 en 33 van het Internationaal Verdrag betreffende de Status van Vluchtelingen, ondertekend te Genève op 28 juli 1951 (hierna: het Vluchtelingenverdrag), van artikel 3 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950 en goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955 (hierna: het EVRM), van de artikelen 1 tot 4, 18 en 19 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: het Handvest), van de artikelen 12 en 33 van de richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (herschikking) (hierna: de Procedurerichtlijn), van de artikelen 4, 22, 26, 27, 29, 30, 32 en 34 van de

Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming (hierna: de Kwalificatierichtlijn), van de artikelen 48/3 tot 48/7 en 57/6 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (hierna: Vreemdelingenwet), van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen, van het *“beginsel van behoorlijk bestuur (EU-recht en Belgische administratief recht), waaronder de zorgvuldigheidsplicht”*).

2.1.1. Na het citeren en een korte theoretische uiteenzetting van de door haar aangehaalde middelen stelt de verzoekende partij dat *“Het doel van dit middel is de analyse van verzoekers asielerzoek door de Commissaris-Generaal aan te vechten*

en aan te tonen dat hij samenhangende en coherente bewijzen heeft overgelegd waaruit blijkt dat hij ernstige schade zal lijden indien hij naar Griekenland terugkeert, en dat deze lidstaat niet in staat is om hem doeltreffende en efficiënte bescherming te bieden.

Bovendien is de situatie van erkende vluchtelingen in Griekenland zo nijpend dat hij niet kan worden beschouwd als zijnde in overeenstemming met de Europese normen en standaarden (zie artikelen 22, 26, 29, 30, 32 en 34 van de Richtlijn 2011/95/EU, artikel 12 van de Richtlijn 2013/32/EU, artikel 21 van het Verdrag van Genève en de artikelen 3 EVRM en 1 tot en met 4 van het Europees Handvest) en kunnen het CGVS er dus niet toe brengen verzoekers asielerzoek niet-ontvankelijk te verklaren, anders dan het CGVS in zijn beslissing stelt.

Uiteindelijk stelt verzoeker vast dat zijn dossier niet met de nodige zorgen behandeld werd en dat de beslissing ten minste vernietigd moet worden voor bijkomende instructiemaatregelen. Verwerende partij heeft namelijk de algemene voorwaarden voor opvang en bescherming van begunstigde van internationale bescherming in Griekenland helemaal niet geanalyseerd, hetgeen onvoldoende is in het licht van haar motiverings- en zorgvuldigheidsplicht.”

Op basis van meerdere rapporten en krantenartikelen (onder meer het ECRE, AIDA Country of origin Greece, update 2021, mei 2022, rapport van Amnesty International, Policing the pandemic, juni 2020, pg. 22-23, La Croix, "Grèce: les réfugiés privés de logement et de vivres malgré l'asile", 18.02.2022 en "Reportage: wie asiel krijgt in Griekenland wacht 'extreme armoede'"), gaat de verzoekende partij in op de situatie van migranten in Griekenland en de materiële situatie van statushouders, meer bepaald de toegang tot werkgelegenheid, tot onderwijs, huisvesting, gezondheidszorgen en tot sociale uitkeringen. Hierop concludeert de verzoekende partij *“In Griekenland heeft een asielzoeker vanaf het moment dat die asiel krijgt geen recht meer op voorzieningen voor asielzoekers. Het recht op een plek in de opvang eindigt na dertig dagen, terwijl er tussen het positieve besluit en het uitreiken van de verblijfsvergunning veel tijd kan zitten, soms wel een jaar. Al die tijd heeft de statushouder geen toegang tot sociale uitkeringen, gezondheidszorg en de arbeidsmarkt. Een serieus nationaal integratieprogramma ontbreekt en een baan vinden lukt vaak niet door de hoge werkloosheid, taalproblemen en discriminatie”*²¹.

Deze tekortkomingen leiden tot onmenselijke of vernederende levensomstandigheden, hetgeen in strijd is met artikel 3 van het EVRM en de artikelen 1 tot en met 4 en 24 van het Europees Handvest, de artikelen 21 en 22 van het Verdrag van Genève, de artikelen 22, 26, 27, 29, 30, 32 en 34 van de Richtlijn 2011/95/EU en artikel 12 van de Richtlijn 2013/32/EU.

Verwerende partij heeft geen enkele bron aangevoerd op grond waarvan kan worden gesteld dat verzoeker in geval van terugkeer naar Griekenland geen risico zou lopen op een onmenselijke en/of vernederende behandeling, gelet op de rechten en voordelen die in de praktijk worden toegekend aan personen die internationale bescherming genieten.”

Vervolgens gaat de verzoekende partij in op haar persoonlijke situatie bij een terugkeer naar Griekenland. De verzoekende partij verwijst naar de volgens haar relevante wettelijke bepalingen, alsook koppelt ze dit terug naar haar verklaringen tijdens het persoonlijk onderhoud. Hierbij geeft de verzoekende partij onder meer aan dat ze *“Ten eerste verbleef verzoeker bijna drie jaar in Griekenland, waarvan twee jaar als begunstigde van internationale bescherming. De toekenning van subsidiaire bescherming heeft zijn levensomstandigheden echter niet verbeterd. Al die tijd heeft hij geen hulp of bijstand gekregen van de Griekse autoriteiten en is hij voortdurend afhankelijk geweest van organisaties of vrijwilligers, hetzij voor toegang tot werk, huisvesting, eten en drinken of gezondheidszorg. De Griekse autoriteiten hebben hem dus niet in staat gesteld in zijn meest basisbehoeften te voorzien, noch vóór noch na de verlening van zijn internationale bescherming.”* De verzoekende partij vervolgt dat zij geprobeerd heeft via kennissen en organisaties hulp te krijgen, dat ze ook verschillende keren van stad verhuisd is in de hoop van bijstand te krijgen om geschikte huisvesting te vinden, maar telkens zonder succes. De verzoekende partij meent

ook dat de Griekse autoriteiten evenmin verzoekende partij haar recht op veiligheid en lichamelijke integriteit hebben gewaarborgd, aangezien zij herhaaldelijk is onderworpen aan geweld, discriminatie en racisme. Ze geeft aan dat ze ook fysiek door een groep Somaliërs aangevallen werd en ondanks haar talrijke pogingen om hulp te krijgen, kon zij zich nooit veilig voelen, wat nog werd versterkt door het feit dat zij berooid was en op straat moest slapen. De verzoekende partij geeft aan dat ze meent dat ze talrijke stappen heeft ondernomen om te trachten oplossingen te vinden voor haar administratieve problemen, zowel wat de afgifte van haar paspoort betreft als wat haar verblijfsdocumenten betreft. Ze wijst erop dat de moeilijkheden die ze ondervonden heeft het gebrek aan doeltreffendheid van het beschermingsstelsel aantonen in Griekenland, maar geenszins aan haar kunnen toegeschreven worden. De verzoekende partij betoogt ook dat zij, ondanks het ontbreken van sociale bijstand, haar best gedaan heeft om de taal te leren en werk te vinden, maar dat dit niet voldoende was om haar in staat te stellen een waardig leven te leiden en in haar levensonderhoud te voorzien. Ze meent dat hiervoor de bijstand van de Griekse autoriteiten vereist was, maar dat dit ontbreekt. Hierop concludeert de verzoekende partij dat: *“Bijgevolg is niet aangetoond dat verzoeker in geval van terugkeer naar Griekenland hulp en bijstand van de autoriteiten zou krijgen om een baan te vinden en om daadwerkelijk toegang te krijgen tot zijn socioeconomische rechten.*

Uit het voorgaande blijkt dat verzoekers grondrechten in Griekenland niet waren gewaarborgd: hij ontving geen hulp en bijstand, kon niet in zijn basisbehoeften voorzien, was dakloos, was slachtoffer van racisme en kreeg geen daadwerkelijke bescherming van de Griekse autoriteiten. Twee jaar lang probeerde hij als begunstigde van internationale bescherming in Griekenland in verschillende steden rond te komen, maar zonder succes. Zijn situatie is bevestigd door objectieve informatie (zie punt 2.1.2) en het is duidelijk dat als hij terugkeert naar Griekenland hij met dezelfde problemen zal worden geconfronteerd.”

Tot slot gaat de verzoekende partij in op haar vrees ten aanzien van Soedan.

3. De aanvullende nota

3.1. Op 24 augustus 2023 legt de verzoekende partij een aanvullende nota neer waarin ze verder ingaat op het conflict dat losgebroken is in Soedan. Deze aanvullende nota ontvangt de Raad op 28 augustus 2023. Ter terechtzitting legt de verzoekende partij deze aanvullende nota eveneens neer. Voorts legt de verzoekende partij een tweede aanvullende nota neer waar ze verder ingaat op de situatie van statushouders in Griekenland op basis van onder meer het “Country Report: Greece. Update 2022” van AIDA/ECRE van 8 juni 2023. Ze voegt ook een weblink toe naar voormeld rapport.

3.2. Ter terechtzitting legt de verwerende partij een aanvullende nota neer. Deze aanvullende nota bevat de volgende informatie:

- het “Country Report: Greece. Update 2022” van AIDA/ECRE van 8 juni 2023;
- het “Verslag feitenonderzoek naar statushouders in Griekenland” van het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken van juni 2022;
- het rapport “Beneficiaries of international protection in Greece. Access to documents and socio-economic rights” van RSA/PRO ASYL van maart 2023.

4.1. Bevoegdheid

Inzake beroepen tegen de beslissingen van de commissaris-generaal beschikt de Raad over volheid van rechtsmacht. Dit wil zeggen dat het geschil met alle feitelijke en juridische vragen in zijn geheel aanhangig wordt gemaakt bij de Raad, die een onderzoek voert op basis van het rechtsplegingsdossier. Als administratieve rechter doet hij in laatste aanleg uitspraak over de grond van het geschil (wetsontwerp tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, *Parl.St. Kamer 2005-2006, nr. 2479/001, p. 95-96 en 133*). Door de devolutieve kracht van het beroep is de Raad niet noodzakelijk gebonden door de motieven waarop de bestreden beslissing is gesteund en de kritiek van de verzoeker daarop. Hij dient verder niet op elk aangevoerd argument in te gaan.

De Raad is het enige rechtscollege dat bevoegd is om kennis te nemen van de beroepen ingediend tegen de beslissingen van de commissaris-generaal. In toepassing van de richtlijn 2011/95/EU, moet de Raad zijn bevoegdheid uitoefenen op een wijze die tegemoet komt aan de verplichting om “een daadwerkelijk rechtsmiddel bij een rechterlijke instantie” te voorzien in de zin van artikel 46 van de richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (hierna: de Procedurerichtlijn). Hieruit volgt dat wanneer de Raad een beroep onderzoekt dat werd ingediend op basis van artikel 39/2, § 1 van de Vreemdelingenwet, hij gehouden is de wet uit te leggen op een manier die conform is aan de vereisten

van een volledig en *ex nunc*-onderzoek van zowel de juridische als de feitelijke gronden, zoals deze voortvloeien uit artikel 46, § 3 van de richtlijn 2013/32/EU.

4.2. Samenwerkingsplicht

Artikel 48/6, § 1 van de Vreemdelingenwet luidt als volgt:

“§ 1. De verzoeker om internationale bescherming dient alle nodige elementen ter staving van zijn verzoek zo spoedig mogelijk aan te brengen. De met het onderzoek van het verzoek belaste instanties hebben tot taak om de relevante elementen van het verzoek om internationale bescherming in samenwerking met de verzoeker te beoordelen.

De in het eerste lid bedoelde elementen omvatten onder meer de verklaringen van de verzoeker en alle documentatie of stukken in zijn bezit met betrekking tot zijn identiteit, nationaliteit(en), leeftijd, achtergrond, ook die van de relevante familieleden, land(en) en plaats(en) van eerder verblijf, eerdere verzoeken, reisroutes, reisdocumentatie en de redenen waarom hij een verzoek om internationale bescherming indient.”

Artikel 10.3 van de richtlijn 2013/32/EU, dat handelt over de vereisten voor de behandeling van verzoeken, bepaalt ook:

“3. De lidstaten zien erop toe dat de beslissingen van de beslissingsautoriteit over verzoeken om internationale bescherming zijn gebaseerd op een deugdelijk onderzoek. Daartoe zorgen de lidstaten ervoor dat:

a) (...);

b) er nauwkeurige en actuele informatie wordt verzameld uit verschillende bronnen, zoals het EASO en de UNHCR, en relevante internationale mensenrechtenorganisaties, over de algemene situatie in de landen van oorsprong van verzoekers en, waar nodig, in de landen van doorreis, en dat het personeel dat de verzoeken behandelt en daarover beslist, over deze informatie kan beschikken;

(...)”

Het wettelijke kader omtrent de beoordeling van feiten en omstandigheden met inbegrip van de samenwerkingsplicht wordt heden uiteengezet in de artikelen 48/6 en 48/7 van de Vreemdelingenwet, die de omzetting betreffen van artikel 4 van de richtlijn 2011/95/EU en artikel 13, lid 1 van de richtlijn 2013/32/EU en bijgevolg in het licht van deze Unierechtelijke bepalingen moeten worden gelezen.

De in artikel 4 van de richtlijn 2011/95/EU vervatte ‘beoordeling van feiten en omstandigheden’ in het kader van een onderzoek naar aanleiding van een verzoek om internationale bescherming, verloopt in twee onderscheiden fasen. De eerste fase betreft de vaststelling van de feitelijke omstandigheden die bewijselementen tot staving van het verzoek kunnen vormen. De in artikel 4, lid 1 van de richtlijn 2011/95/EU en artikel 13, lid 1 van de richtlijn 2013/32/EU beoogde samenwerkingsplicht, die beperkt is tot deze eerste fase, houdt in dat het in beginsel aan de verzoeker om internationale bescherming toekomt om alle nodige elementen ter staving van zijn verzoek, zoals vermeld in artikel 48/6, §1, tweede lid van de Vreemdelingenwet, zo spoedig mogelijk aan te brengen opdat de relevante elementen van zijn verzoek kunnen worden bepaald. De verzoeker moet aldus een inspanning doen om dit verzoek te onderbouwen, onder meer aan de hand van verklaringen, schriftelijke bewijzen, zoals documenten en stukken, of ander bewijsmateriaal. Indien de door de verzoeker aangevoerde elementen om welke reden ook niet volledig, actueel of relevant zijn, is het aan de met het onderzoek belaste instanties om actief met de verzoeker samen te werken om alle elementen te verzamelen die het verzoek kunnen staven. Daarnaast moeten deze instanties ervoor zorgen dat nauwkeurige en actuele informatie wordt verzameld over de algemene situatie in het land van oorsprong en, waar nodig, in landen van doorreis.

De tweede fase betreft de beoordeling in rechte van deze gegevens door de met het onderzoek belaste instanties, waarbij wordt beslist of in het licht van de feiten die een zaak kenmerken, is voldaan aan de materiële voorwaarden, omschreven in de artikelen 48/3 of 48/4 van de Vreemdelingenwet, voor de toekenning van internationale bescherming. Hier wordt beoordeeld wat de gevolgen zijn van de tot staving van het verzoek ingediende elementen, en dus wordt beslist of die elementen daadwerkelijk kunnen voldoen aan de voorwaarden voor de toekenning van de gevraagde internationale bescherming. Dit onderzoek van de gegrondheid van het verzoek behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de met het onderzoek belaste instanties zodat in deze fase een samenwerkingsplicht niet aan de orde is (HvJ 22 november 2012, C-277/11, M.M., pt. 64-70). De beoordeling van een verzoek om internationale bescherming moet plaatsvinden op individuele wijze.

5. Beoordeling

5.1. De bestreden beslissing is genomen op basis van artikel 57/6, § 3, eerste lid, 3° van de Vreemdelingenwet, dat voorziet in de mogelijkheid om het verzoek om internationale bescherming van een vreemdeling die al dergelijke bescherming heeft gekregen in een andere lidstaat van de Europese Unie, niet-ontvankelijk te verklaren. Uit de bestreden beslissing blijkt dat de verzoekende partij reeds internationale bescherming in Griekenland geniet.

5.2. Uit de stukken in het rechtsplegingsdossier blijkt dat de verzoekende partij in september 2020 internationale bescherming heeft verkregen in een andere lidstaat van de Europese Unie, namelijk Griekenland. Griekenland heeft haar meer bepaald de subsidiaire beschermingsstatus toegekend. Een gegeven dat door geen van de partijen wordt betwist.

A. De draagwijdte van de samenwerkingsplicht inzake beslissingen die op grond van artikel 57/6, § 3, eerste lid, 3° van de Vreemdelingenwet genomen worden

5.3.1 Het Unierecht steunt echter op de fundamentele premisse dat elke lidstaat met alle andere lidstaten een reeks gemeenschappelijke waarden deelt waarop de Unie berust, en dat elke lidstaat erkent dat de andere lidstaten deze waarden met hem delen, zoals is bepaald in artikel 2 van het VEU. Deze premisse impliceert en rechtvaardigt dat de lidstaten er onderling op vertrouwen dat de andere lidstaten deze waarden erkennen en het Unierecht, dat deze waarden ten uitvoer brengt, dus in acht nemen, en dat hun respectieve nationale rechtsordes in staat zijn een effectieve en gelijkwaardige bescherming te bieden van de in het Handvest erkende grondrechten, met name in de artikelen 1 en 4 van het Handvest, waarin een van de fundamentele waarden van de Unie en haar lidstaten is vastgelegd (HvJ 19 maart 2019, Ibrahim e.a., C-297/17, C-318/17, C-319/17 en C-438/17, EU:C:2019:219, punt 83 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

De in artikel 33, tweede lid, a) van de Procedurerichtlijn vervatte regeling vormt een uitdrukking van dit beginsel van het wederzijds vertrouwen tussen de Europese lidstaten. Dit beginsel vereist dat België, behoudens uitzonderlijke omstandigheden, ervan uitgaat dat Bulgarije en alle andere lidstaten het Unierecht en met name de door dat recht erkende grondrechten in acht nemen. Bijgevolg moet in het kader van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel worden aangenomen dat de behandeling van personen die internationale bescherming genieten in elke EU-lidstaat in overeenstemming is met de vereisten van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, met name de artikelen 1 en 4, met het Internationaal Verdrag betreffende de status van vluchtelingen, ondertekend te Genève op 28 juli 1951 en met het EVRM (HvJ 19 maart 2019, Ibrahim e.a., pt. 83-85 en de aldaar aangehaalde rechtspraak).

Dit wederzijds vertrouwensbeginsel betreft, volgens de relevante rechtspraak van het Hof van Justitie, evenwel een weerlegbaar vermoeden. Er kan immers volgens het Hof niet worden uitgesloten dat de werking van dit stelsel in de praktijk in een bepaalde lidstaat grote moeilijkheden ondervindt, en dat dus een ernstig risico bestaat dat personen die om internationale bescherming verzoeken, in die lidstaat worden behandeld op een wijze die hun grondrechten schendt (HvJ 19 maart 2019, Ibrahim e.a., pt. 86).

De weerlegging van het wederzijds vertrouwensbeginsel vereist evenwel dat er sprake is van een ernstig risico op een onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 4 van het Handvest in geval van overbrenging naar een andere lidstaat. Het vermoeden wordt weerlegd wanneer de voorzienbare levensomstandigheden van de betrokken verzoeker als persoon die deze bescherming geniet in die andere lidstaat, hem zouden blootstellen aan een ernstig risico op onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 4 van het Handvest (HvJ 16 juli 2020, C-517/17, Addis, pt. 50). De weerlegging vereist, specifiek voor wat betreft de voorzienbare levensomstandigheden, dat er sprake is van een situatie waarin een bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid is bereikt. Deze drempel wordt bereikt wanneer *“de onverschilligheid van de autoriteiten van een lidstaat tot gevolg zou hebben dat een persoon die volledig afhankelijk is van overheidssteun, buiten zijn wil en zijn persoonlijke keuzes om, terechtkomt in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie die hem niet in staat stelt om te voorzien in zijn meest elementaire behoeften, zoals eten, zich wassen en beschikken over woonruimte, en negatieve gevolgen zou hebben voor zijn fysieke of mentale gezondheid of hem in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid”* (cf. HvJ 19 maart 2019, Ibrahim e.a., pt. 90).

Wanneer er in een lidstaat sprake is van *“tekortkomingen die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen van personen raken”*, dan vallen volgens het Hof deze tekortkomingen bijgevolg enkel onder artikel 4 van het Handvest wanneer zij een bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid bereiken,

wat afhangt van alle gegevens de zaak (cf. HvJ 19 maart 2019, gevoegde zaken 297/17, C 318/17, C 319/17 en C 438/17, Ibrahim e.a., pt. 89).

Het kan voorts volgens het Hof niet volledig worden uitgesloten dat een persoon die om internationale bescherming verzoekt, kan aantonen dat er sprake is van buitengewone omstandigheden die specifiek hemzelf betreffen en die ertoe kunnen leiden dat hij bij terugzending naar de lidstaat die hem reeds internationale bescherming heeft toegekend, wegens zijn bijzondere kwetsbaarheid wordt blootgesteld aan een risico op een behandeling die strijdig is met artikel 4 van het Handvest (HvJ 16 juli 2020, C-517/17, Addis, pt. 52 met verwijzing naar HvJ 19 maart 2019, C-163-17, Jawo, pt. 95).

Ten slotte heeft het Hof in de relevante rechtspraak een aantal situaties aangehaald die niet volstaan om het vermoeden van het interstatelijk vertrouwensbeginsel te weerleggen. Het gaat hierbij om:

- schendingen van de bepalingen van hoofdstuk VII van de Kwalificatierichtlijn, die niet leiden tot een schending van artikel 4 van het Handvest (arrest Ibrahim e.a., punt 92);
- het gebrek aan bestaansondersteunende voorzieningen of voorzieningen die duidelijk beperkter zijn dan deze die in andere lidstaten worden geboden, zonder dat de betrokkenen evenwel anders worden behandeld dan de onderdanen van deze lidstaat, tenzij "die omstandigheid tot gevolg heeft dat die verzoeker vanwege zijn bijzondere kwetsbaarheid, buiten zijn wil en zijn persoonlijke keuzes om, zou terechtkomen in een situatie van zeer verregaande materiële deprivatie" (arrest Ibrahim e.a., punt 93);
- het enkele feit dat de sociale bescherming en/of de levensomstandigheden gunstiger zijn in de lidstaat waar het nieuwe verzoek om internationale bescherming is ingediend dan in de lidstaat die reeds internationale bescherming heeft verleend (arrest Ibrahim e.a., punt 94);
- situaties die, ook al worden zij gekenmerkt door een grote onzekerheid of een sterke verslechtering van de levensomstandigheden van de betrokken persoon, geen zeer verregaande materiële deprivatie met zich meebrengen waardoor deze persoon terechtkomt in een situatie die zo ernstig is dat zijn toestand kan worden gelijkgesteld met een onmenselijke of vernederende behandeling (arrest Ibrahim e.a., punt 91);
- wanneer de voorzienbare levensomstandigheden van de statushouder als persoon die bescherming geniet in die andere lidstaat, hem niet blootstellen aan een ernstig risico op onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 4 van het Handvest (arrest Ibrahim e.a., punt 101).

5.3.2. In dit verband dient ook gewezen te worden naar de samenwerkingsplicht zoals vervat in artikel 4, lid 1 van de richtlijn 2011/95/EU en artikel 13, lid 1 van de richtlijn 2013/32/EU en zoals omgezet in artikel 48/6, § 1 van de Vreemdelingenwet. Immers het wederzijds vertrouwensbeginsel zoals vervat in artikel 33, tweede lid, a) van de Procedurerichtlijn doet geen afbreuk aan de samenwerkingsplicht.

Vooreerst heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) in het kader van het onderzoek van een klacht die voortkomt uit de overtreding van artikel 3 van het EVRM door de Belgische Staat wegens het blootstellen van een verzoeker om internationale bescherming aan de risico's die voortvloeien uit tekortkomingen in de asielpcedure in Griekenland reeds geoordeeld dat: "(...) *le refoulement indirect vers un pays intermédiaire, qui se trouve être également un Etat contractant, laisse intacte la responsabilité de l'Etat qui expulse, lequel est tenu, conformément à la jurisprudence bien établie, de ne pas expulser une personne lorsqu'il y a des motifs sérieux et avérés de croire que si on l'expulsait vers le pays de destination, elle y courrait un risque réel d'être soumise à un traitement contraire à l'article 3.*

Par ailleurs, la Cour a rappelé que lorsque des Etats coopèrent dans un domaine où la protection des droits fondamentaux peut se trouver affectée, il est contraire au but et à l'objet de la Convention qu'ils soient exonérés de toute responsabilité au regard de la Convention dans le domaine d'activité concerné (voir, parmi d'autres, Waite et Kennedy c. Allemagne [GC], no 26083/94, § 67, CEDH 1999-I).

Il en résulte que lorsqu'ils appliquent le règlement Dublin, il appartient aux Etats de s'assurer que la procédure d'asile du pays intermédiaire offre des garanties suffisantes permettant d'éviter qu'un demandeur d'asile ne soit expulsé, directement ou indirectement, dans son pays d'origine sans une évaluation, sous l'angle de l'article 3 de la Convention, des risques qu'il encourt." (vrije vertaling: "(...) indirecte refoulement naar een tussenliggend land, dat toevallig ook een verdragsluitende staat is, laat de verantwoordelijkheid van de uitzettende staat onverlet, die volgens vaste rechtspraak verplicht is een persoon niet uit te wijzen wanneer er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat hij bij uitzetting naar het land van bestemming een reëel risico zou lopen op een met artikel 3 strijdige behandeling.

Bovendien heeft het Hof eraan herinnerd dat wanneer staten samenwerken op een gebied waar de bescherming van de grondrechten in het gedrang kan komen, het in strijd is met het voorwerp en het doel van het Verdrag dat zij op het betrokken gebied worden vrijgesteld van elke verantwoordelijkheid uit

hoofde van het Verdrag (zie onder andere Waite en Kennedy tegen Duitsland [GK], nr. 26083/94, § 67, ECHR 1999-I).

Hieruit volgt dat de lidstaten er bij de toepassing van de Dublinverordening voor moeten zorgen dat de asielpcedure van het land van doorreis voldoende waarborgen biedt om te voorkomen dat een asielzoeker direct of indirect wordt uitgezet naar zijn land van herkomst zonder dat de risico's die hij loopt vanuit het oogpunt van artikel 3 van het Verdrag zijn beoordeeld.” (EHRM 21 januari 2011, nr. 30696/09, *M.S.S./België en Griekenland*, punt 342)

In deze zaak oordeelde het EHRM, na te hebben vastgesteld dat talrijke rapporten op basis van veldonderzoek consequent gewag maken van praktische problemen bij de toepassing van het “*Dublin*”-systeem in Griekenland, van tekortkomingen in de asielpcedure en in de praktijken van refoulement, direct of indirect, op individuele of collectieve basis, dat de algemene situatie bekend was bij de Belgische autoriteiten en dat er geen reden is om de volledige bewijslast bij de verzoeker te leggen (EHRM 21 januari 2011, nr. 30696/09, *M.S.S./België en Griekenland*, punten 347-352). Het EHRM besloot tot de schending van artikel 3 van het EVRM in de volgende bewoordingen: “*Le Gouvernement soutient que, devant les autorités belges, le requérant n’a pas suffisamment individualisé le risque de ne pas avoir accès à la procédure d’asile et d’être victime d’un refoulement par les autorités grecques. La Cour estime cependant qu’il revenait précisément aux autorités belges, devant la situation telle que décrite ci-dessus, de ne pas se contenter de présumer que le requérant recevrait un traitement conforme aux exigences de la Convention mais au contraire de s’enquérir, au préalable, de la manière dont les autorités grecques appliquaient la législation en matière d’asile en pratique. Ce faisant, elles auraient pu constater que les risques invoqués par le requérant étaient suffisamment réels et individualisés pour relever de l’article 3. Le fait qu’un grand nombre de demandeurs d’asile en Grèce se trouvent dans la même situation que le requérant ne fait pas obstacle au caractère individualisé du risque invoqué, dès lors qu’il s’avère suffisamment concret et probable (voir, mutatis mutandis, Saadi, précité, § 132).*” (vrije vertaling: “De regering stelt dat verzoeker tegenover de Belgische autoriteiten het risico dat hij geen toegang zou hebben tot de asielpcedure en het slachtoffer zou worden van refoulement door de Griekse autoriteiten, niet voldoende had geïndividualiseerd. Het Hof is evenwel van oordeel dat de Belgische autoriteiten, geconfronteerd met de hierboven beschreven situatie, niet louter dienden te veronderstellen dat verzoeker een behandeling zou krijgen in overeenstemming met de vereisten van het Verdrag, maar integendeel vooraf dienden te onderzoeken hoe de Griekse autoriteiten de asielwetgeving in de praktijk toepasten. Aldus hadden zij kunnen vaststellen dat de door verzoeker aangevoerde risico's voldoende reëel en individueel waren om binnen de werkingssfeer van artikel 3 te vallen. Het feit dat een groot aantal asielzoekers in Griekenland zich in dezelfde situatie bevindt als verzoeker, sluit niet uit dat het ingeroepen risico geïndividualiseerd is, mits het voldoende concreet en waarschijnlijk is (zie *mutatis mutandis* Saadi, reeds aangehaald, § 132)”. (EHRM 21 januari 2011, nr. 30696/09, *M.S.S./België en Griekenland*, punt 359)

Het EHRM overwoog in deze zaak eveneens:

“362. *Le requérant allègue qu’en le renvoyant en Grèce en application du règlement « Dublin » les autorités belges l’ont exposé, en raison des conditions de détention et d’existence réservées aux demandeurs d’asile, à des traitements prohibés par l’article 3 de la Convention précitée.*

363. *Le Gouvernement conteste cette thèse de la même manière qu’il s’oppose à voir une violation de l’article 3 du chef de l’expulsion du requérant et du risque subséquent résultant de la défaillance de la procédure d’asile.*

364. *La Cour considère que le requérant formule sur le terrain de l’article précité de la Convention des allégations posant des questions de droit et de fait complexes qui ne peuvent être tranchées qu’après un examen au fond de la requête. Il s’ensuit que cette partie de la requête n’est pas manifestement mal fondée au sens de l’article 35 § 3 de la Convention. Aucun autre motif d’irrecevabilité n’ayant été relevé, elle doit être déclarée recevable.*

365. *Sur le fond, la Cour rappelle que, selon sa jurisprudence constante, l’expulsion d’un demandeur d’asile par un État contractant peut soulever un problème au regard de l’article 3, donc engager la responsabilité de l’État en cause au titre de la Convention, lorsqu’il y a des motifs sérieux et avérés de croire que l’intéressé courra, dans le pays de destination, un risque réel d’être soumis à la torture ou à des peines ou traitements inhumains ou dégradants. Dans ce cas, l’article 3 implique l’obligation de ne pas expulser la personne en question vers ce pays (Soering c. Royaume-Uni, arrêt du 7 juillet 1989, série A n° 161, §§ 90-91, Vilvarajah et autres c. Royaume-Uni, arrêt du 30 octobre 1991, série A n° 125, § 103, H.L.R. c. France, arrêt du 29 avril 1997, Recueil 1997-III, § 34, Jabari précité, § 38, Salah Sheekh c. Pays-Bas, n° 1948/04, § 135, CEDH 2007-I (extraits), n° 1948/04, Saadi précité, § 152).*

366. *En l’espèce, la Cour a déjà conclu au caractère dégradant des conditions de détention qu’a subies le requérant et les conditions dans lesquelles il a vécu en Grèce (paragraphes 233, 234, 263 et 264 ci-*

dessus). Elle relève que, avant le transfert du requérant, ces faits étaient notoires et faciles à vérifier à partir d'un grand nombre de sources (paragraphes 162-164 ci-dessus). Elle tient également à souligner qu'il ne saurait d'aucune manière être reproché au requérant de ne pas avoir informé les autorités administratives belges des raisons pour lesquelles il ne souhaitait pas être transféré en Grèce. Elle a en effet constaté que la procédure devant l'Office des étrangers ne permettait pas d'en faire état et que les autorités belges appliquaient le règlement « Dublin » de façon automatique (paragraphe 352 ci-dessus).

367. Se fondant sur ces conclusions et les devoirs qui pèsent sur les Etats en vertu de l'article 3 de la Convention en matière d'expulsion, la Cour considère qu'en expulsant le requérant vers la Grèce, les autorités belges l'ont exposé en pleine connaissance de cause à des conditions de détention et d'existence constitutives de traitements dégradants.

368. Dès lors il y a eu violation de l'article 3 de la Convention."

(vrije vertaling: "362. Verzoeker stelt dat de Belgische autoriteiten, door hem op grond van de Dublinverordening naar Griekenland terug te sturen, hem hebben blootgesteld aan een door artikel 3 van het Verdrag verboden behandeling, gelet op de aan asielzoekers voorbehouden detentie- en leefomstandigheden.

363. De Regering betwist dit argument op dezelfde wijze als zij zich verzet tegen een schending van artikel 3 wegens de uitwijzing van verzoeker en het latere risico als gevolg van het afwijzen van de asielpcedure.

364. Het Hof is van oordeel dat de beweringen van de verzoeker in het kader van bovengenoemd artikel van het Verdrag complexe juridische en feitelijke vragen doen rijzen die slechts kunnen worden beantwoord na een onderzoek van de gegrondheid van het verzoek. Hieruit volgt dat dit deel van het verzoek niet kennelijk ongegrond is in de zin van artikel 35, lid 3 van het Verdrag. Aangezien geen andere niet-ontvankelijkheidsgrond is aangevoerd, moet het ontvankelijk worden verklaard.

365. Wat de grond van de zaak betreft, herinnert het Hof eraan dat, volgens zijn vaste rechtspraak, de uitzetting van een asielzoeker door een Verdragsluitende Staat een probleem in de zin van artikel 3 kan doen rijzen, en dus de verantwoordelijkheid van de betrokken Staat uit hoofde van het Verdrag kan doen ontstaan, wanneer er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat de betrokkene in het land van bestemming een reëel risico zou lopen om aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen te worden onderworpen. In dergelijke gevallen houdt artikel 3 de verplichting in de betrokkene niet uit te zetten. [...]

366. In het onderhavige geval heeft het Hof reeds vastgesteld dat de omstandigheden van detentie waaraan verzoeker werd onderworpen en de omstandigheden waarin hij in Griekenland verbleef vernederend waren (zie de punten 233, 234, 263 en 264 hierboven). Zij merkt op dat deze feiten vóór verzoekers overbrenging algemeen bekend waren en gemakkelijk konden worden nagevolgd aan de hand van een groot aantal bronnen (zie de punten 162-164). Zij wenst ook te benadrukken dat verzoeker geenszins kan worden verweten dat hij de Belgische administratieve autoriteiten niet in kennis heeft gesteld van de redenen waarom hij niet naar Griekenland wenste te worden overgebracht. Hij merkt op dat de procedure voor de vreemdelingendienst niet toeliet dergelijke informatie te verstrekken en dat de Belgische autoriteiten de Dublinverordening automatisch toepasten (zie punt 352 hierboven).

367. Op basis van deze vaststellingen en de verplichtingen die krachtens artikel 3 van het Verdrag op de staten rusten met betrekking tot uitzetting, is het Hof van oordeel dat de Belgische autoriteiten, door verzoeker naar Griekenland uit te wijzen, hem welbewust hebben blootgesteld aan detentie- en leefomstandigheden die een vernederende behandeling vormen.

368. Er is dus sprake van een schending van artikel 3 van het Verdrag." (EHRM 21 januari 2011, nr. 30696/09, *M.S.S./België en Griekenland*, punten 362-368)

Het Hof van Justitie oordeelde ook in dezelfde zin: "Artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie moet aldus worden uitgelegd dat de lidstaten, daaronder begrepen de nationale rechterlijke instanties, een asielzoeker niet aan de "verantwoordelijke lidstaat" in de zin van verordening nr. 343/2003 mogen overdragen wanneer zij niet onkundig kunnen zijn van het feit dat de fundamentele tekortkomingen van de asielpcedure en de opvangvoorzieningen voor asielzoekers in deze lidstaat ernstige, op feiten berustende gronden vormen om aan te nemen dat de asielzoeker een reëel risico zal lopen op onmenselijke of vernederende behandelingen in de zin van deze bepaling." (HvJ 21 december 2011, C-411/10, *N.S./ Secretary of State for the Home Department*)

In navolging van deze arresten werd in de Dublin III-verordening artikel 3, § 2, tweede lid als volgt verwoord: "Indien het niet mogelijk is een verzoeker over te dragen aan de lidstaat die in de eerste plaats als verantwoordelijke lidstaat is aangewezen, omdat ernstig moet worden gevreesd dat de asielpcedure en de opvangvoorzieningen voor verzoekers in die lidstaat systeemfouten bevatten die resulteren in onmenselijke of vernederende behandelingen in de zin van artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, blijft de lidstaat die met het bepalen van de verantwoordelijke lidstaat

is belast de criteria van hoofdstuk III onderzoeken teneinde vast te stellen of een andere lidstaat als verantwoordelijke lidstaat kan worden aangewezen.”

Hierop heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat:

“87 Ofschoon artikel 3, lid 2, tweede alinea, van de Dublin III-verordening slechts ziet op de situatie die aan de oorsprong heeft gelegen van het arrest van 21 december 2011, N. S. e.a. (C-411/10 en C-493/10, EU:C:2011:865), met name die waarin het reële risico op onmenselijke of vernederende behandeling, in de zin van artikel 4 van het Handvest, voortvloeit uit de systeemfouten in de asielprocedure en de opvangvoorzieningen voor personen die om internationale bescherming verzoeken, in de lidstaat die ingevolge die verordening verantwoordelijk is voor de behandeling van het verzoek, volgt niettemin uit de punten 83 en 84 van het onderhavige arrest en uit het in dat artikel 4 neergelegde algemene en absolute verbod dat de overdracht van een verzoeker aan die lidstaat uitgesloten is telkens wanneer er ernstige, op feiten berustende gronden bestaan om aan te nemen dat de asielzoeker een dergelijk risico zal lopen bij zijn overdracht of als gevolg daarvan.

88 Of de betrokken persoon wegens zijn overdracht aan de verantwoordelijke lidstaat in de zin van de Dublin III-verordening een ernstig risico loopt op onmenselijke of vernederende behandeling op het moment zelf van de overdracht, dan wel tijdens de asielprocedure of na afloop daarvan, is voor de toepassing van artikel 4 van het Handvest dan ook niet van belang.

89 Zoals de verwijzende rechter heeft opgemerkt, berusten het gemeenschappelijk Europees asielstelsel en het beginsel van wederzijds vertrouwen immers op de waarborg dat de toepassing van dat stelsel op geen enkel moment en op geen enkele wijze een ernstig risico meebrengt van schendingen van artikel 4 van het Handvest. Het zou dienaangaande tegenstrijdig zijn als het bestaan van een dergelijk risico tijdens de asielprocedure een overdracht zou verhinderen, terwijl datzelfde risico zou worden aanvaard wanneer aan het einde van deze procedure internationale bescherming wordt toegekend.” (cf. HvJ 19 maart 2019, C-163/17, Abubacarr Jawo / Bundesrepublik Deutschland, pt. 87-89)

Aangezien het onderzoek naar de onmenselijke en vernederende behandeling die wordt ingeroepen door een verzoeker om internationale bescherming in geval van overdracht naar de lidstaat die verantwoordelijk is voor zijn verzoek om internationale bescherming, enerzijds, en het onderzoek naar onmenselijke en vernederende behandeling die wordt ingeroepen door een verzoeker die daarentegen al een internationale beschermingsstatus geniet in een andere lidstaat, anderzijds, wordt uitgevoerd onder verwijzing naar hetzelfde algemene Unierechtelijke beginsel, met name het beginsel van wederzijds vertrouwen, is de Raad van oordeel dat de hierboven genoemde lessen van het EHRM en het Hof van Justitie ook in de onderhavige zaak naar analogie moeten worden toegepast.

Voorts heeft het Hof van Justitie in het arrest Addis het belang van een persoonlijk onderhoud over de ontvankelijkheid van een verzoek om internationale bescherming benadrukt zodat een verzoeker in staat is om alle persoonlijke elementen te laten gelden die het bestaan van een risico op behandeling in strijd met artikel 4 van het Handvest kunnen bevestigen in geval van terugkeer naar de lidstaat waar hij al internationale bescherming geniet, en dat de autoriteiten van een EU-lidstaat, wanneer zulke elementen zijn voorgelegd, ertoe gehouden zijn het risico op basis van pertinente informatie te evalueren. Het Hof van Justitie stelt: *“52. Wanneer de autoriteiten van een lidstaat over gegevens beschikken die de verzoeker heeft overgelegd om aan te tonen dat er een dergelijk risico bestaat in de lidstaat die reeds internationale bescherming heeft verleend, zijn deze autoriteiten er dan ook toe gehouden om op basis van objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens en afgemeten aan het beschermingsniveau van de door het Unierecht gewaarborgde grondrechten, te beoordelen of er daadwerkelijk sprake is van tekortkomingen die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen van personen raken (zie naar analogie arrest van 19 maart 2019, Ibrahim e.a., C-297/17, C-318/17, C-319/17 en C-438/17, EU:C:2019:219, punt 88, en beschikking van 13 november 2019, Hamed en Omar, C-540/17 en C-541/17, niet gepubliceerd, EU:C:2019:964, punt 38). Voorts kan niet volledig worden uitgesloten dat een persoon die om internationale bescherming verzoekt, kan aantonen dat sprake is van buitengewone omstandigheden die specifiek hemzelf betreffen en die ertoe kunnen leiden dat hij bij terugzending naar de lidstaat die hem reeds internationale bescherming heeft toegekend, wegens zijn bijzondere kwetsbaarheid wordt blootgesteld aan een risico op een behandeling die strijdig is met artikel 4 van het Handvest (zie in die zin arrest van 19 maart 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punt 95).*

53. Hieruit volgt dat een dergelijk risico moet worden beoordeeld nadat de verzoeker in de gelegenheid is gesteld om alle, met name persoonlijke, elementen te presenteren die kunnen bevestigen dat dat risico bestaat.

54. Het persoonlijk onderhoud over de ontvankelijkheid van het verzoek als bedoeld in artikel 14, lid 1, en artikel 34, lid 1, van de procedurerichtlijn is aldus van fundamenteel belang om te verzekeren dat artikel

33, lid 2, onder a), van deze richtlijn feitelijk volledig in overeenstemming met artikel 4 van het Handvest wordt toegepast. Aan de hand van dit onderhoud kan de beslissingsautoriteit namelijk de specifieke situatie van de verzoeker en diens mate van kwetsbaarheid beoordelen en zich ervan vergewissen dat de verzoeker is verzocht alle elementen te verstrekken waarmee kan worden aangetoond dat hij bij terugzending naar de lidstaat die hem reeds internationale bescherming heeft verleend wordt blootgesteld aan een risico op behandelingen die strijdig zijn met dit artikel 4.” (HvJ 16 juli 2020, C-517/17, *Milkiyas Addis / Bundesrepublik Deutschland*, pt. 52-54)

In een recentere zaak onderlijnt het Hof van Justitie, bijeengekomen in Grote Kamer, de samenwerkingsplicht van de autoriteiten van de EU-lidstaten en oordeelde:

“29. Bijgevolg moet in het kader van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel worden aangenomen dat de behandeling van personen die om internationale bescherming verzoeken, in elke lidstaat in overeenstemming is met de vereisten van het Handvest, het Verdrag van Genève en het op 4 november 1950 te Rome ondertekende Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Dit is met name het geval bij de toepassing van artikel 33, lid 2, onder a), van richtlijn 2013/32, dat in het kader van de bij die richtlijn ingevoerde gemeenschappelijke asielprocedure een uitdrukking van het beginsel van wederzijds vertrouwen vormt (arrest van 19 maart 2019, *Ibrahim e.a.*, C-297/17, C-318/17, C-319/17 en C-438/17, EU:C:2019:219, punt 85 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

30. Toch kan niet worden uitgesloten dat de werking van dit stelsel in de praktijk in een bepaalde lidstaat grote moeilijkheden ondervindt, waardoor een ernstig risico ontstaat dat personen die om internationale bescherming verzoeken, in die lidstaat worden behandeld op een wijze die hun grondrechten schendt (zie in die zin arrest van 19 maart 2019, *Ibrahim e.a.*, C-297/17, C-318/17, C-319/17 en C-438/17, EU:C:2019:219, punt 86 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

31. Uit de punten 29 en 30 van het onderhavige arrest volgt dat de autoriteiten van een lidstaat de hun bij artikel 33, lid 2, onder a), van richtlijn 2013/32 geboden mogelijkheid niet kunnen uitoefenen wanneer zij – op basis van objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens en afgemeten aan het beschermingsniveau van de door het Unierecht gewaarborgde grondrechten – tot de conclusie zijn gekomen dat er in de lidstaat waar de derdelander reeds internationale bescherming geniet sprake is van tekortkomingen die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen personen raken, en dat er, gelet op deze tekortkomingen, zwaarwegende en op feiten berustende gronden bestaan om aan te nemen dat deze derdelander een reëel gevaar zal lopen om te worden onderworpen aan een onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 4 van het Handvest (zie in die zin arresten van 19 maart 2019, *Jawo*, C-163/17, EU:C:2019:218, punten 85-90, en 19 maart 2019, *Ibrahim e.a.*, C-297/17, C-318/17, C-319/17 en C-438/17, EU:C:2019:219, punt 92).” (HvJ 22 februari 2022, C-483/20, *XXXX / Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen*, pt. 29-31)

In dit arrest benadrukt het Hof van Justitie dat de autoriteiten van een EU-lidstaat verplicht zijn om op basis van objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens een evaluatie te maken van het risico dat de verzoeker in de lidstaat die hem de internationale beschermingsstatus heeft verleend zou lopen om aan een onmenselijke en vernederende behandeling te worden onderworpen vanwege tekortkomingen die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen personen raken. Wanneer zulk risico bestaat, kunnen deze autoriteiten geen gebruik maken van de mogelijkheid om een verzoek om internationale bescherming dat is ingediend door een verzoeker die in een andere EU-lidstaat al internationale bescherming geniet niet-ontvankelijk te verklaren.

In juni 2023 heeft het Hof van Justitie zich opnieuw uitgesproken over de draagwijdte van de samenwerkingsplicht waartoe de autoriteiten van de EU-lidstaten op grond van artikel 4 van de richtlijn 2011/95 verplicht zijn. Zo onderlijnt het Hof van Justitie in een arrest van 29 juni 2023:

“54. Uit de in de punten 48 tot en met 53 van dit arrest in herinnering gebrachte rechtspraak volgt dat de in artikel 4, lid 1, van richtlijn 2004/83 bedoelde samenwerkingsplicht inhoudt dat de beslissingsautoriteit, in casu het IPO, de verzoeken niet naar behoren kan behandelen en bijgevolg een verzoek niet ongegrond kan verklaren zonder op het tijdstip waarop een beslissing inzake het verzoek wordt genomen rekening te houden met, ten eerste, alle relevante feiten betreffende de algemene situatie in het land van herkomst en, ten tweede, alle relevante elementen die verband houden met de individuele status en de persoonlijke situatie van de verzoeker.

55. Wat de relevante feiten betreffende de algemene situatie in het land van herkomst betreft, volgt uit een gezamenlijke lezing van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2004/83 en artikel 8, lid 2, onder b), van richtlijn 2005/85 dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat er nauwkeurige en actuele informatie wordt verzameld over de algemene situatie in de landen van herkomst van asielzoekers en, waar nodig, in de landen van doorreis (arrest van 22 november 2012, *M.*, C-277/11, EU:C:2012:744, punt 67).” (HvJ 29 juni 2023, C-

Gezien de recente jurisprudentie van het Hof van Justitie over de samenwerkingsplicht van de verantwoordelijke autoriteiten voor de behandeling van verzoeken om internationale bescherming, in het bijzonder in de zaken die betrekking hebben op de draagwijdte van deze samenwerkingsplicht wanneer het beginsel van wederzijds vertrouwen een vermoeden vestigt dat alle lidstaten een gelijkwaardige bescherming bieden aan begunstigden van een internationale beschermingsstatus die door één van deze staten is verleend, is de Raad van oordeel dat de door verwerende partij verdedigde these dat het enkel aan de verzoeker toekomt om concrete elementen aan te dragen die het bestaan van een risico op behandelingen in strijd met artikel 4 van het Handvest moeten aantonen, niet kan worden gevolgd.

In beginsel komt het de verzoekende partij toe om elementen aan te dragen die kunnen aantonen dat er ernstige redenen zijn om aan te nemen dat zij in geval van terugkeer naar de lidstaat waar zij de status van internationale bescherming heeft verkregen zou worden blootgesteld aan een reëel risico op een onmenselijke of vernederende behandeling. Dit uitgangspunt mag er echter niet toe leiden dat op de verzoekende partij een buitensporige bewijslast rust, gezien de moeilijkheden waarmee zij als verzoeker om internationale bescherming kan worden geconfronteerd bij het vaststellen van de feiten, noch dat verwerende partij wordt ontslagen van de samenwerkingsplicht waartoe zij in dit kader wettelijk gehouden is. Van de verzoekende partij kan worden geëist dat zij haar eigen persoonlijke situatie voldoende aantoont, op basis van haar verklaringen en, indien mogelijk, op basis van de bewijsstukken waarover zij beschikt, maar er kan van haar niet worden verwacht dat zij objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte informatie verstrekt die het mogelijk maakt om het bestaan van tekortkomingen in de lidstaat die haar de internationale beschermingsstatus heeft verleend of de ernst van het risico dat zij loopt bij terugkeer naar deze lidstaat aan te tonen. Zulke stappen vallen onder de verantwoordelijkheid van de bevoegde autoriteit in het kader van haar samenwerkingsplicht (zie in deze zin de conclusies van de advocaat-generaal Jean Richard van het Hof van Justitie van 13 juli 2023 in de zaak C-392/22, X / *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*).

Deze zienswijze verzoent de arresten Ibrahim, Jawo en Addis van het Hof van Justitie, die de verplichting voor de verzoeker onderstrepen om alle concrete en relevante elementen naar voren te brengen tijdens zijn persoonlijk onderhoud, met het arrest XXXX tegen de Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, geveld in Grote Kamer, dat duidelijk stelt “*dat de autoriteiten van een lidstaat de hun bij artikel 33, lid 2, onder a), van richtlijn 2013/32 geboden mogelijkheid niet kunnen uitoefenen wanneer zij – op basis van objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens en afgemeten aan het beschermingsniveau van de door het Unierecht gewaarborgde grondrechten – tot de conclusie zijn gekomen dat er in de lidstaat waar de derdelander reeds internationale bescherming geniet sprake is van tekortkomingen die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen personen raken, en dat er, gelet op deze tekortkomingen, zwaarwegende en op feiten berustende gronden bestaan om aan te nemen dat deze derdelander een reëel gevaar zal lopen om te worden onderworpen aan een onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 4 van het Handvest.*”

Bijgevolg kan de verwerende partij zich niet onttrekken aan haar verplichting om objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens te verzamelen over de situatie van personen die internationale bescherming genieten in deze lidstaat en de slechte behandeling waaraan zij het risico lopen te worden blootgesteld in geval van terugkeer naar deze lidstaat. Dit knelt des te meer daar de verzoekende partij voor het nemen van de bestreden beslissing uitdrukkelijk had gewezen op haar moeilijke levensomstandigheden in Bulgarije. Aldus had de verwerende partij voor het nemen van de bestreden beslissing uit eigen beweging het door de verzoekende partij ingeroepen risico in het licht van objectieve landeninformatie moeten onderzoeken.

Te dezen blijkt niet dat verwerende partij tot een dergelijk onderzoek is overgegaan, hoewel zij daartoe op basis van de samenwerkingsplicht gehouden was.

B) De situatie van personen die internationale bescherming genieten in Griekenland

5.3.3. de Raad van oordeel dat hij *in casu* op basis van de hem ter beschikking gestelde bronnen kan nagaan of er in de EU-lidstaat die verzoeker de internationale beschermingsstatus heeft verleend, *in casu* Griekenland, sprake is van tekortkomingen die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen van personen raken.

De Raad onderzoekt de situatie van personen die internationale bescherming genieten in Griekenland op basis van de meest recente informatie waarover hij in de huidige fase van de procedure beschikt, namelijk:

- het "Country Report: Greece. Update 2022" van AIDA/ECRE van 8 juni 2023;
- het "Verslag feitenonderzoek naar statushouders in Griekenland" van het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken van juni 2022;
- het rapport "Beneficiaries of international protection in Greece. Access to documents and socio-economic rights" van RSA/PRO ASYL van maart 2023.

In de verschillende rapporten wordt de huidige situatie van personen die internationale bescherming genieten in Griekenland onderzocht, zowel wat betreft de inhoud van de in de artikelen 24 tot en met 35 van richtlijn 2011/95/EU bedoelde voordelen waarop zij als begunstigden van internationale bescherming aanspraak maken als wat betreft de toegang tot deze voordelen.

5.3.4. Uit de door de partijen verstrekte informatie blijkt duidelijk dat de situatie van begunstigden van internationale bescherming in Griekenland de laatste jaren steeds moeilijker is geworden op het vlak van huisvesting, werkgelegenheid en toegang tot de sociale en gezondheidszorgdiensten.

Uit de beschikbare informatie blijkt dat het beleid van de Griekse autoriteiten erop gericht is van begunstigden van internationale bescherming te verwachten dat zij zelfstandig zijn en voor hun eigen bestaansmiddelen zorgen, terwijl zij belangrijke administratieve en bureaucratische obstakels moeten overwinnen om toegang te krijgen tot bepaalde officiële documenten en zij – zeker wanneer zij terugkeren uit een andere lidstaat en niet (meer) over geldige verblijfsdocumenten beschikken – geconfronteerd worden met substantiële belemmeringen om hun rechten voor een potentieel lange periode te kunnen doen gelden. Dit betekent dat het voor statushouders moeilijk kan zijn om zelfstandig hun rechten te doen gelden en in de meest elementaire behoeften als voedsel, onderdak en stromend water te voorzien.

Het verkrijgen en vernieuwen van bepaalde documenten blijken vaak complex te zijn, waarbij dergelijke administratieve obstakels veel begunstigden ervan weerhouden de documenten te verkrijgen die nodig zijn voor de toegang tot fundamentele socio-economische basisrechten zoals de gezondheidszorg, huisvesting, sociale zekerheid, de arbeidsmarkt, onderwijs, het openen van een bankrekening en zelfs juridische bijstand onder dezelfde voorwaarden als onderdanen (rapport "Beneficiaries of international protection in Greece. Access to documents and socio-economic rights" van RSA/PRO ASYL van maart 2023, p. 5-6). Het al dan niet beschikken over een Griekse verblijfsvergunning (ADET) is belangrijk voor de vraag of begunstigden van een internationale beschermingsstatus in Griekenland het risico lopen dakloos te worden en, in dat geval, in een situatie van zeer verregaande materiële deprivatie terecht te komen. Het bezit van een geldige ADET is een voorwaarde voor het verkrijgen van een Grieks fiscaal registratienummer (AFM), dat het openen van een bankrekening, de huur van onroerend goed of zelfs het verkrijgen van een sociale zekerheidsnummer (AMKA) mogelijk maakt. De afgifte van een AMKA vormt dan weer een voorwaarde voor toegang tot de gezondheidszorg en de arbeidsmarkt. Volgens een recente nieuwe regeling moet de beslissing tot afgifte van de ADET in principe worden opgenomen in de beslissing tot toekenning van de internationale beschermingsstatus die door de asielautoriteiten of door de beroepsinstantie wordt afgegeven. Overeenkomstig een recente omzendbrief van het Griekse Ministerie van Migratie en Asiel van 31 januari 2023 moet de beslissing tot afgifte van een ADET in ieder geval aan de begunstigde worden meegedeeld op dezelfde dag als de beslissing inzake het verzoek om internationale bescherming. Vervolgens moet binnen de zes maanden online een afspraak worden gemaakt met de bevoegde diensten van de Griekse politie om de nodige documenten voor de daadwerkelijke afgifte van een ADET voor te leggen. Hier geldt een gemiddelde wachttijd van twee weken. Statushouders moeten vervolgens in persoon op hun afspraak verschijnen. Het duurt vervolgens 1,5 maand vooraleer de ADET effectief kan worden afgehaald. Statushouders worden hiervan niet persoonlijk verwittigd. Wekelijks verschijnen er online lijsten met de zaaknummers waarvan de ADET-kaarten klaar liggen om te worden afgehaald.

Meerdere bronnen geven aan dat de begunstigden van een internationale beschermingsstatus zich in Griekenland in een nog meer precaire situatie bevinden dan verzoekers om internationale bescherming en dat de huisvestingsmogelijkheden voor begunstigden zeer beperkt zijn waardoor zij het risico lopen dakloos te worden: "*Meerdere bronnen concluderen dat statushouders in een slechtere positie verkeren ten opzichte van personen die nog in de asielprocedure zitten. Zo zijn er voor statushouders minder opties als het gaat om huisvesting in vergelijking met asielzoekers.*" ("Verslag feitenonderzoek naar statushouders in Griekenland" van het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken van juni 2022, p. 32)

De situatie van statushouders in Griekenland en bij hun terugkeer is dus zeer precair en problematisch, wat onder meer te wijten is aan de administratieve obstakels op het vlak van onder meer toegang tot huisvesting, werkgelegenheid en socio-economische en medische hulp waarmee zij worden geconfronteerd en waardoor zij in rampzalige levensomstandigheden kunnen terechtkomen.

Wat in de eerste plaats de huisvestingsproblematiek betreft, blijkt uit de informatie waarover de Raad beschikt dat van begunstigden van een internationale beschermingsstatus wordt verwacht dat zij het opvangcentrum waar zij verbleven dertig dagen na het verkrijgen van hun status verlaten en dat zij daarna zelf op zoek gaan naar huisvesting (rapport "Beneficiaries of international protection in Greece. Access to documents and socio-economic rights" van RSA/PRO ASYL van maart 2023, p. 23-25).

Het enige officiële integratieprogramma in Griekenland, dat betrekking had op de periode van juli 2019 tot juli 2022, is het programma van HELIOS (Hellenic Integration Support for Beneficiaries of International Protection), opgezet door de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) in samenwerking met een aantal niet-gouvernementele organisaties. Sinds 2022 wordt dit programma in afwachting van opname in het Europees Sociaal Fonds tijdelijk uit nationale fondsen gefinancierd en wordt het door de autoriteiten verlengd. De laatste verlenging die wordt vermeld in de informatie waarover de Raad beschikt, was eind mei 2023. De inschrijving voor dit integratieprogramma moet gebeuren binnen het jaar volgend op het toekennen van de internationale beschermingsstatus. Als gevolg hiervan worden statushouders die zich niet langer in Griekenland bevonden toen hen de internationale beschermingsstatus werd verleend of die de noodzakelijke formaliteiten niet binnen deze periode van één jaar hebben vervuld uitgesloten van het programma.

Het HELIOS-programma biedt op zich geen huisvesting. In het kader van dit programma wordt financiële steun geboden aan begunstigden om hun huur te betalen, op voorwaarde dat zij reeds een huurcontract hebben afgesloten voor een periode van meer dan zes maanden en dat zij beschikken over een bankrekening. Deze financiële ondersteuning wordt geboden voor een periode van zes tot twaalf maanden, afhankelijk van de datum van indiening van de vereiste documenten. Het bedrag varieert van 230 euro voor een alleenstaande volwassene tot 800 euro voor een gezin van zes personen (met een toeslag om de waarborgsom en de installatiekosten in de nieuwe woning te dekken). Naast de voorwaarde van het hebben van een AFM (het fiscaal registratienummer) en een bankrekening, wordt de toegang tot huisvesting belemmerd door ernstige obstakels die verband houden met discriminatie en een gebrek aan betaalbare huisvesting. Bovendien moeten begunstigden, naast de huur, de facturen voor openbare diensten en andere uitgaven, zoals voedsel, zelf betalen. Bijgevolg is de hulp die begunstigden in het kader van het HELIOS-programma ontvangen vaak onvoldoende om hun levensonderhoud te garanderen.

Het risico om in een situatie van dakloosheid terecht te komen is voor begunstigden van internationale bescherming in Griekenland dus zeer groot, aangezien de toegang tot documenten en middelen die nodig zijn om huisvesting te bekomen niet mogelijk is binnen de periode van 30 dagen waarin zij hun opvangplaats moeten verlaten na het verkrijgen van internationale bescherming. Dit risico is nog toegenomen door de beëindiging van het ESTIA-programma, nu de begunstigden van dit programma dakloos zijn geworden. Zelfs begunstigden die het HELIOS-programma hebben doorlopen, dreigen opnieuw dakloos te worden nadat hun huurtoeslag is geëindigd. Zij kunnen niet langer een woning huren en de meesten van hen bevinden zich op straat. Begunstigden die als niet-geregistreerde bewoners in de kampen verblijven, hebben geen toegang tot voedsel of andere diensten.

Begunstigden van een internationale beschermingsstatus kunnen in theorie toegang krijgen tot tijdelijke opvangcentra voor daklozen die onderdak bieden voor drie tot zes maanden. Deze opvangcentra zijn echter niet uitsluitend bestemd voor begunstigden van een internationale beschermingsstatus en de toegang kan voor hen door tal van factoren, zoals het feit dat sommige centra alleen mensen accepteren die Grieks of Engels spreken, het feit dat gezinnen er niet worden aanvaard, het feit dat mensen met psychische stoornissen er niet worden toegelaten of het feit dat deze centra hun volledige capaciteit al bijna hebben bereikt, in de praktijk beperkt zijn. Sommige opvangcentra bieden alleen slaapzalen aan en eisen daarom dat de bewoners overdag naar buiten gaan, terwijl de duur van het verblijf in de slaapzalen niet langer kan zijn dan vijftien dagen tot een maand.

Wat de toegang tot werk betreft, voorziet de Griekse wet in een volledige en automatische toegang voor begunstigden van een internationale beschermingsstatus onder dezelfde voorwaarden als de nationale onderdanen, zonder de verplichting om een werkvergunning te verkrijgen.

In de praktijk moet echter rekening worden gehouden met hoge werkloosheidscijfers en extra obstakels als gevolg van de concurrentie met Griekssprekende werknemers, waarbij onderdanen van derde landen oververtegenwoordigd zijn in de werkloosheidsstatistieken. Veel begunstigen van een internationale beschermingsstatus zijn werkzaam in de informele economie, waardoor zij geen toegang hebben tot de sociale zekerheid, kwetsbaarder zijn en in bepaalde gevallen aan boetes worden blootgesteld.

Ook als steunprogramma's worden voorzien in het kader van de nationale strategie voor de integratie van begunstigen van internationale bescherming, blijkt uit de informatie waarover de Raad beschikt dat de door deze programma's voorziene acties in de praktijk niet worden uitgevoerd ("Country Report: Greece. Update 2022" van AIDA/ECRE van 8 juni 2023, p. 247). Uit deze informatie blijkt ook dat er voor begunstigen een aanzienlijk gebrek is aan informatie over de toegang tot de arbeidsmarkt.

Ten slotte blijkt uit de door de partijen verstrekte informatie dat begunstigen van internationale bescherming hindernissen ondervinden bij de afgifte van het fiscaal registratienummer (AFM) en dat dit hun toegang tot de arbeidsmarkt en hun registratie bij het werkloosheidsbureau in de weg staat ("Country Report: Greece. Update 2022" van AIDA/ECRE van 8 juni 2023, p. 247). De afgifte van een AFM kent aanzienlijke vertragingen. De procedure voor de bevoegde fiscale bureaus om de persoonsgegevens van vluchtelingen via de asiendiensten na te gaan duurt ongeveer twee maanden. Bovendien is wie zich wil inschrijven bij een belastingkantoor met het oog op het verkrijgen van het AFM verplicht om zijn verblijfsadres te certifiëren door middel van een attest van een opvangcentrum, een elektriciteitsrekening of een kopie van een huurcontract op zijn naam. Begunstigen die geen verblijfsvergunning hebben en/of dakloos zijn, kunnen dus geen AFM verkrijgen.

Wat de toegang tot de sociale zekerheid betreft, blijkt uit de informatie waarover de Raad beschikt dat niet alle begunstigen van een internationale beschermingsstatus toegang hebben tot sociale rechten en sociale uitkeringen ("Country Report: Greece. Update 2022" van AIDA/ECRE van 8 juni 2023, p. 249). In de praktijk zijn de moeilijkheden bij de toegang tot deze rechten te wijten aan bureaucratische barrières, waarbij geen rekening wordt gehouden met het onvermogen van begunstigen om bepaalde documenten, zoals documenten met betrekking tot de gezinssituatie, geboorteakten of diploma's, voor te leggen of zelfs aan de weigering van ambtenaren om hen de voorziene uitkeringen te verstrekken, wat in strijd is met het beginsel van gelijke behandeling waarin het Griekse recht en het Unierecht voorzien.

Uit de informatie waarover de Raad beschikt, blijkt ook dat er geen specifieke uitkering bestaat voor de begunstigen van een internationale beschermingsstatus om hun toegang tot het socialezekerheidsstelsel te garanderen (rapport "Beneficiaries of international protection in Greece. Access to documents and socio-economic rights" van RSA/PRO ASYL van maart 2023, p. 19-22).

De financiële tegemoetkoming die verzoekers om internationale bescherming ontvangen, die wordt beschouwd als onderdeel van de materiële hulp die hen in die hoedanigheid is toegekend, wordt automatisch niet meer uitbetaald van zodra de bank op de hoogte wordt gesteld van de beslissing om de verzoeker een internationale beschermingsstatus te verlenen, zelfs wanneer deze beslissing nog niet aan deze verzoeker werd meegedeeld.

Het gegarandeerde minimuminkomen (een toelage van 200 euro per huishouden met een aanvulling voor elke extra volwassene of kind) is formeel toegankelijk voor begunstigen van een internationale beschermingsstatus. Dit inkomen is volgens de Griekse wet echter bedoeld voor huishoudens met een geregistreerd adres dat moet worden bewezen door een huurcontract dat zes maanden vóór de aanvraag om toekenning van dit inkomen is ondertekend, en voor daklozen die onder de armoedegrens leven. In de praktijk sluit een dergelijke bepaling veel begunstigen, zoals individuen of gezinnen die door gebrek aan financiële middelen gedwongen worden om in te trekken bij personen of huishoudens die boven de armoedegrens leven, daklozen die geen dakloosheidsattest kunnen voorleggen of mensen die in kraakpanden of in informele vluchtelingenkampen wonen of die formeel naar kennissen verhuizen om te voorkomen dat ze op straat leven, uit. Op dezelfde manier geven de bevoegde Griekse autoriteiten (die geen tolkdiensten hebben en daarom niet kunnen communiceren met mensen die geen Grieks of Engels spreken) alleen dakloosheidsbewijzen uit aan mensen die formeel aantonen dat ze voldoen aan andere voorwaarden voor toegang tot sociale rechten – waaronder het bezit van verblijfsdocumenten –, zodat in de praktijk veel daklozen geen toegang hebben tot het gegarandeerde minimuminkomen. Ook mensen die subsidies ontvangen in het kader van het HELIOS woonbijstandsprogramma worden uitgesloten van dit minimuminkomen. Ten slotte wordt ook onderstreept dat de informatie over het bestaan van en de criteria voor het bekomen van dit minimuminkomen zelden wordt verstrekt aan begunstigen van internationale bescherming.

Wat de toegang tot de gezondheidszorg betreft, wordt eraan herinnerd dat begunstigden van een internationale beschermingsstatus die niet in het bezit zijn van een ADET geen sociale zekerheidsnummer (AMKA) kunnen verkrijgen. Wie geen AMKA heeft, moet de kosten van medicijnen en analyses dragen en deze kosten kunnen exorbitant worden bij pathologieën die regelmatige gespecialiseerde medische controles vereisen. Bovendien worden bepaalde dringende medische onderzoeken niet vergoed, ook al beschikt de betrokkene over een AMKA. Ook kunnen mensen die over een AMKA beschikken maar niet verzekerd zijn geen medicijnen of onderzoeken meer krijgen van artsen uit de private sector. In dat geval kunnen voorschriften alleen worden verstrekt door artsen uit de publieke sector, waaronder de artsen in de opvangvoorzieningen.

De Raad herinnert eraan dat het bezit van een geldige ADET een voorwaarde is voor het verkrijgen van een fiscaal registratienummer (AFM), dat het openen van een bankrekening, de huur van onroerend goed of het verkrijgen van de AMKA mogelijk maakt. Sinds een besluit dat in december 2020 in werking is getreden, wordt voor asielzoekers automatisch een AFM aangemaakt bij hun beschermingsverzoek. Deze AFM gaat mee over naar de ADET. Statushouders zonder AFM moeten dit in persoon aanvragen bij een lokaal belastingkantoor in de woonplaats van de statushouder. Statushouders die geen woonplaats kunnen aantonen, verkrijgen geen AFM. Een AFM kan ook online aangevraagd worden; dit vereist de voorlegging van geldige identiteitsdocumenten alsook geldige reisdocumenten. Bij gebrek hieraan kan geen AFM worden verkregen. Het onlineplatform is enkel in het Grieks opgesteld. De afgifte van een AMKA is vereist voor de toegang tot de gezondheidszorg en de arbeidsmarkt. Om dit AMKA te bekomen, moet de begunstigde de Griekse autoriteiten vragen om zijn voorlopig verzekeringsnummer (toegekend aan verzoekers om internationale bescherming om tijdens de behandeling van hun verzoek toegang te krijgen tot de gezondheidszorg) om te zetten in een AMKA. Deze omzetting gebeurt binnen een maand na de afgifte van de ADET. Obstakels en langdurige wachttijden voor het verkrijgen van een ADET beïnvloeden de afgifte van het AMKA, waardoor begunstigden de voor de toegang tot het gezondheidszorgsysteem vereiste documenten worden ontzegd.

De taalbarrière blijft het belangrijkste obstakel voor de toegang tot de gezondheidszorg voor begunstigden van een internationale beschermingsstatus. Afspraken in de publieke gezondheidszorg worden gemaakt via telefoonverkeer dat uitsluitend in het Grieks en tegen betaling verloopt. Wie geen Grieks spreekt, heeft dus geen directe toegang tot de openbare gezondheidszorginstellingen. Bovendien blijven ziekenhuizen in de regio Attica kampen met aanzienlijke tekorten aan tolkendiensten om met buitenlandse patiënten te communiceren.

De informatie waarover de Raad beschikt, wijst ook op talrijke tekortkomingen in de therapeutische ondersteuning van mensen met psychische problemen (rapport "Beneficiaries of international protection in Greece. Access to documents and socio-economic rights" van RSA/PRO ASYL van maart 2023, p. 27). Slachtoffers van foltering of geweld hebben door lacunes in zowel de identificatie- en certificeringsprocedure als in de zorgdiensten geen toegang tot adequate medische en psychologische zorg en revalidatie. Het enige programma dat aan slachtoffers van foltering een alomvattend pakket van multidisciplinaire zorg biedt en dat beheerd werd door Artsen Zonder Grenzen, werd in december 2021 beëindigd.

In deze zaak acht de Raad het passend dat ook de bijzondere situatie van begunstigden van een internationale beschermingsstatus wier ADET is vervallen wordt benadrukt.

Uit de door beide partijen verstrekte informatie blijkt dat de hernieuwing en/of de verlenging van een ADET van begunstigden van een internationale beschermingsstatus die vanuit een andere lidstaat van de Europese Unie naar Griekenland terugkeren uiterst moeilijk is en enkele maanden of zelfs meer dan een jaar kan duren. Begunstigden die niet langer over een geldige ADET beschikken kunnen te maken krijgen met zeer lange wachttijden voor de afgifte of verlenging van de verblijfsvergunning en andere noodzakelijke documenten voor de effectieve uitoefening van hun rechten als begunstigden. Bovendien lopen personen met een internationale beschermingsstatus na terugkeer uit een andere lidstaat een groot risico om voor langere tijd dakloos te worden ("Country Report: Greece. Update 2022" van AIDA/ECRE van 8 juni 2023, p. 222-225). Als de ADET vervalt, wordt de AFM automatisch gedeactiveerd waardoor een risico ontstaat dat een individu bepaalde rechten verliest, zoals uitkeringen verbonden aan tewerkstelling dan wel werkloosheid.

Het al dan niet hebben van een geldige ADET is dus een belangrijke factor voor de beoordeling van het risico voor begunstigden van een internationale beschermingsstatus in Griekenland om dakloos te worden

of om in een situatie van zeer verregaande materiële deprivatie terecht te komen. Dit geldt ook voor begunstigden die terugkeren uit een andere EU-lidstaat. Het ontbreken van een geldige ADET kan voor begunstigden die naar Griekenland terugkeren een aanzienlijk obstakel vormen voor de uitoefening van hun rechten als begunstigden in dit land en moet daarom in aanmerking worden genomen bij een toekomstgerichte beoordeling van de te verwachten levensomstandigheden van verzoeker als persoon die internationale bescherming geniet bij terugkeer naar Griekenland.

Uit de beschikbare informatie blijkt dat begunstigden van een internationale beschermingsstatus in Griekenland in principe via de internationale luchthaven van Athene naar Griekenland terugkeren vanuit andere Europese landen. Bij aankomst op de luchthaven ontvangen zij geen enkele informatie of voorlichting over mogelijkheden qua huisvesting of stappen die zij moeten ondernemen om hun rechten in Griekenland te laten gelden, hoewel ze soms een in het Grieks geschreven nota ontvangen waarin hen wordt gevraagd om zich te richten tot de asiendienst wanneer ze geen documenten hebben. Er blijkt ook dat zij bij een terugkeer naar Griekenland voornamelijk in de regio Attica terecht komen (rapport "Beneficiaries of international protection in Greece. Access to documents and socio-economic rights" van RSA/PRO ASYL van maart 2023, p. 5). De in deze regio aanwezige obstakels kunnen de teruggekeerde begunstigden dus treffen op het vlak van de toegang tot sociale bescherming, huisvesting, gezondheidszorg en werkgelegenheid. Bovendien beschikken de gemeentelijke integratiecentra (KEM), die begunstigden informatie en advies geven over de toegang tot documenten en bepaalde sociale rechten, in de regio Attica niet over voldoende tolkendiensten. Zij zijn dus enkel toegankelijk voor wie Grieks, Engels, Urdu of Farsi spreekt.

Op dezelfde manier blijkt uit de informatie waarover de Raad beschikt dat "als gevolg van de substantiële achterstand van dossiers bij de Directie Vreemdelingenpolitie van Attica begunstigden van internationale bescherming die bij hun terugkeer naar Griekenland niet over een geldige ADET beschikken het risico lopen om geconfronteerd te worden met bijzonder lange wachttijden voor het verkrijgen en vernieuwen van hun ADET, zonder dewelke zij geen toegang hebben tot sociale voorzieningen, gezondheidszorg en de arbeidsmarkt" (zie het rapport "Beneficiaries of international protection in Greece. Access to documents and socio-economic rights" van RSA/PRO ASYL van maart 2023, geciteerd in het "Country Report: Greece. Update 2022" van AIDA/ECRE van 8 juni 2023, p. 223, vrije vertaling).

Bovendien stelt de Raad, na lezing van de informatie waarover hij beschikt, vast dat in afwachting van de vernieuwing van de verblijfstitel soms een attest wordt afgegeven dat zes maanden geldig is. Ondanks dit attest ondervinden begunstigden van een internationale beschermingsstatus nog steeds obstakels bij de toegang tot diensten zoals de sociale bijstand, gezondheidszorg of de arbeidsmarkt omdat verschillende overheidsdiensten terughoudend zijn om dit attest te aanvaarden voor de toegang tot hun diensten. Dit attest zou ook begunstigden die wachten op de vernieuwing van hun verblijfsvergunning minder rechten geven dan andere migranten, of zelfs geen toegang tot deze rechten ("Country Report: Greece. Update 2022" van AIDA/ECRE van 8 juni 2023, p. 223: "In afwachting van de afgifte van een nieuwe verblijfsvergunning krijgen begunstigden van internationale bescherming een attest van aanvraag (...) dat in 2022 zes maanden geldig is. Voor de afgifte van dit attest moet de aanvraag tot vernieuwing zijn geüpload naar het elektronische systeem "ALKYONI" (...). Volgens waarnemingen van de Griekse Raad voor Vluchtelingen (hierna "GCR") kan de Asieleenheid voor Begunstigden van Internationale Bescherming de aanvraag uploaden tot vier maanden na de eerste indiening van de aanvraag tot vernieuwing. In de praktijk worden begunstigden van wie de verblijfsvergunning is verlopen en die in het bezit zijn van dit attest geconfronteerd met hindernissen bij de toegang tot diensten zoals sociale bijstand, gezondheidszorg en de arbeidsmarkt terwijl ze wachten op de vernieuwing van hun verblijfsvergunning. Voor zover de GCR weet, zijn publieke diensten zoals de Organisatie voor Arbeidsvoorziening (OAED) terughoudend om dit attest van aanvraag (...) te aanvaarden omdat het document geen foto of watermerk bevat of enige andere relevante wettelijke maatregel die de aanvaarding van het document mogelijk maakt. Het attest kent aan begunstigden minder rechten toe (bijvoorbeeld het recht op toegang tot de arbeidsmarkt, sociale zekerheid, openbare gezondheidszorg, enz.) dan het attest van artikel 8 L.4251/2014 dat wordt toegekend aan immigranten. In feite zijn de begunstigden van internationale bescherming met deze attesten enkel beschermd tegen detentie en hebben ze tijdens de vernieuwing van hun verblijfsvergunning tot geen enkel recht toegang. De GCR heeft verschillende klachten ingediend bij de Griekse Ombudsman met betrekking tot de bovengenoemde tekortkomingen, maar er zijn slechts enkele beslissingen genomen", vrije vertaling).

Uit de informatie waarover de Raad beschikt blijkt ook dat de aanvragen om verlenging sinds 2017 per e-mail bij de asielautoriteiten kunnen worden ingediend en dat de aanvaarding hiervan ook per e-mail aan de aanvrager wordt ter kennis gebracht ("Country Report: Greece. Update 2022" van AIDA/ECRE van 8

juni 2023, p. 223-225; rapport "Beneficiaries of international protection in Greece. Access to documents and socio-economic rights" van RSA/PRO ASYL van maart 2023, p. 6-12).

Omdat er in dit stadium geen rechtsbijstand wordt geboden, kunnen begunstigen van internationale bescherming die analfabeet zijn en/of niet over de nodige technische vaardigheden beschikken moeilijkheden ondervinden bij het aanvragen van de vernieuwing van hun verblijfsvergunning. Zodra de aanvraag is ingediend, moeten de Griekse autoriteiten de nodige controles uitvoeren, zoals het nagaan van het verleden van de aanvrager, alvorens ze de aanvraag kunnen registreren in de databank voor verblijfsvergunningen. Gezien het aantal aanvragen, het gebrek aan personeel bij de asielinstanties en de lange duur van het onderzoek door de politie en gerechtelijke autoriteiten naar het verleden van de aanvrager, lijkt het erop dat deze fase van de procedure enkele maanden, en in sommige gevallen meer dan een jaar, kan duren. Tijdens deze periode ondervinden begunstigen dus grote moeilijkheden bij de toegang tot diensten zoals sociale bijstand, gezondheidszorg of de arbeidsmarkt, waardoor zij de facto in een precare situatie terechtkomen. Als begunstigen een e-mail ontvangen waarin hen de toekenning van de gevraagde verlenging van hun verblijfsvergunning wordt meegedeeld, moeten zij binnen de zes maanden online een afspraak maken met de bevoegde diensten van de Griekse politie om de nodige documenten voor de daadwerkelijke afgifte van een ADET neer te leggen. Hier geldt een gemiddelde wachttijd van twee weken. Statushouders moeten vervolgens in persoon op hun afspraak verschijnen. Het duurt vervolgens 1,5 maand vooraleer de ADET effectief kan worden afgehaald. Statushouders worden niet persoonlijk op de hoogte gebracht van het moment van de materiële afgifte van hun nieuwe verblijfstitel. De asielautoriteiten publiceren op hun website namelijk een lijst met nummers van de dossiers waarin vernieuwde ADET's klaar zijn om op de aangegeven dag opgehaald te worden, zodat deze databank wekelijks moet worden geraadpleegd. Als de begunstigde zich niet op de aangegeven datum aandient, plannen de asielinstanties niet automatisch een nieuwe afspraak. De begunstigde moet dit aanvragen. Voor deze stap is fysieke aanwezigheid in Griekenland vereist, aangezien een dergelijke aanvraag niet per telefoon of e-mail kan. In het licht van de talrijke hierboven genoemde administratieve, technologische en taalgerelateerde barrières lijkt het voor een begunstigde van internationale bescherming die in een andere lidstaat een nieuw verzoek om internationale bescherming indient bijzonder moeilijk om vanuit het buitenland reeds stappen te ondernemen voor de vernieuwing van de ADET indien de verblijfstitel verlopen is om zo de beschreven moeilijkheden inzake de leefomstandigheden in Griekenland in afwachting van de afgifte van de vernieuwde ADET te vermijden en aldus niet in een precare situatie terecht te komen.

Uit de landeninformatie in het rechtsplegingsdossier volgt verder dat personen die onder de oude procedure, geldend onder het presidentieel decreet 114/2010, dus voor januari 2020, internationale bescherming kregen, een hernieuwing van hun verblijfsvergunning moeten vragen bij het directoraat van de Griekse vreemdelingenpolitie. Bij de hernieuwingsaanvraag moet worden aangetoond dat er nog steeds vervolging is in het land van herkomst. Een beslissing volgde gewoonlijk een jaar na de hernieuwingsaanvraag. Sinds 2019 worden echter weinig beslissingen over hernieuwing genomen. Er liggen verschillende redenen aan de basis van deze achterstand. Wegens de grote achterstand heeft een groot aantal begunstigen van internationale bescherming gedurende meer dan een jaar geen toegang tot de arbeidsmarkt, sociale bijstand en soms gezondheidszorg waardoor ze worden blootgesteld aan ontbering en dakloosheid. In afwachting van de vernieuwing van de verblijfstitel wordt een attest afgegeven maar dit attest bevat geen foto, watermerk of enig andere wettelijke bepaling die toelaat dat het wordt aanvaard door andere Griekse overheidsdiensten. In januari 2020 verzond het Griekse middenveld een klachtenbrief naar de bevoegde instanties, maar de problematiek werd nog niet opgelost. Later op het jaar 2020 werd een wet voorzien waar het onderzoek en hernieuwing van verblijfsvergunning voor begunstigen van internationale bescherming onder de oude procedure, nu worden behandeld door het bevoegde en gewoontelijke directoraat. Niettemin heeft deze wet het probleem van achterstand in het uitreiken van verblijfsvergunningen niet opgelost, noch het gegeven dat het attest dat worden gegeven in afwachting van de hernieuwing van de verblijfsvergunning, de facto wettelijk ongeldig is.

("For those granted international protection under the "old procedure" prescribed by Presidential Decree 114/2010, the renewal procedure is conducted by the Aliens Police Directorate (Διεύθυνση Αλλοδαπών). Within the framework of this procedure, the drafting of a legal document for the renewal application is required. Based on available Country of Origin Information (COI), the application must demonstrate that reasons of persecution still exist. The decision used to be issued after a period of more than a year. In 2022, 651 applications for renewal were submitted before the Aliens Police Directorate. Out of those, 419 were positive, 57 were rejected and 175 are still pending. 1138 The delay in the renewal procedure is caused due to the delay by Courts to provide data for potential ongoing criminal proceedings against beneficiaries and by the size of the administrative files of beneficiaries and the fact the files are available only in hard copy and not digitally. Due to these delays, a large number of beneficiaries of international

protection, for over a year, have no access to the labour market, social security, social welfare and sometimes healthcare, thus facing destitution and homelessness. The certificate of application (βεβαίωση κατάθεσης αίτησης ανανέωσης άδειας διαμονής) provided by the Aliens Directorate, similarly to the certificate of application provided by the Asylum Service, lacks a photo or a watermark and any relevant legal provisions allowing the document to be accepted by other Greek Public Authorities. Moreover, this certificate has no expiration date. In January 2020, GCR and other organisations sent a letter of complaint to the Secretary General of the Ministry of Citizen Protection, however the issue has yet to be resolved by the time of writing. The adoption of Law no. 4703/2020 (Government Gazette A 131/10.7.2020) provided for the transfer of the relevant competences to the General Secretariat of Public Order of the Ministry of Citizen Protection. The examination, renewal, and service of residence permits for the beneficiaries of international protection of the so called “old procedure” are now handled by the competent Directorate. However, the adoption of this law has not solved the problem either with the delay of residence permits of beneficiaries of international protection or with the practically legally invalid certificate of submission of an application for renewal of a residence permit.”)

(vrije vertaling: “Voor wie internationale bescherming bekam op grond van de “oude procedure”, voorgeschreven door presidentieel decreet 114/2010, wordt de verlengingsprocedure uitgevoerd door het directoraat Vreemdelingenpolitie (Διεύθυνση Αλλοδαπών). In het kader van deze procedure is het opstellen van een juridisch document voor de verlengingsaanvraag vereist. Op basis van de beschikbare informatie over landen van herkomst (COI) moet de aanvraag aantonen dat er nog steeds redenen voor vervolging bestaan. Vroeger werd het besluit na meer dan een jaar afgegeven. In 2022 werden bij de Directie Vreemdelingenpolitie 651 verlengingsaanvragen ingediend. Daarvan waren er 419 positief, werden er 57 afgewezen en zijn er nog 175 in behandeling. 1138 De vertraging in de verlengingsprocedure wordt veroorzaakt door de vertraging bij de rechtbanken bij het verstrekken van gegevens over mogelijk lopende strafrechtelijke procedures tegen begunstigen en door de omvang van de administratieve dossiers van begunstigen en het feit dat deze bestanden enkel op papier en niet digitaal beschikbaar zijn. Als gevolg van deze vertragingen heeft een groot aantal begunstigen van internationale bescherming al meer dan een jaar geen toegang tot de arbeidsmarkt, de sociale zekerheid, de sociale voorzieningen en soms de gezondheidszorg, en dus te maken met armoede en dakloosheid. Het certificaat van aanvraag (βεβαίωση κατάθεσης αίτησης ανανέωσης άδειας διαμονής), afgegeven door de Directie Vreemdelingen, evenals het certificaat van aanvraag, afgegeven door de Asieldienst, ontbreken een foto of een watermerk en alle relevante wettelijke bepalingen die maken dat het document door andere Griekse overheidsinstanties kan worden geaccepteerd. Bovendien heeft dit certificaat geen vervaldatum. In januari 2020 stuurden de GCR en andere organisaties een klachtenbrief naar de secretaris-generaal van het ministerie van Burgerbescherming, maar op het moment van dit schrijven is de kwestie nog niet opgelost. De goedkeuring van wet nr. 4703/2020 (Government Gazette A 131/10.7.2020) voorzorg in de overdracht van de relevante bevoegdheden aan het Secretariaat-Generaal van Openbare Orde van het Ministerie van Burgerbescherming. Het onderzoek, de verlenging en de betekening van verblijfsvergunningen voor begunstigen van internationale bescherming volgens de zogenaamde “oude procedure” worden nu afgehandeld door het bevoegde directoraat. Deze wet heeft de problemen wat betreft de vertraging van de verblijfsvergunningen van begunstigen van internationale bescherming en wat betreft het vrijwel juridisch ongeldige certificaat van indiening van een aanvraag tot verlenging van een verblijfsvergunning echter niet opgelost.”) (AIDA, “Country report: Greece”, juni 2023, p. 224-225)

Verschillende instellingen, waaronder de Ombudsman, de nationale Commissie voor de Mensenrechten, de Europese Commissie, het Asielagentschap van de Europese Unie en de autoriteiten van andere lidstaten, hebben al hun bezorgdheid geuit over de administratieve moeilijkheden waarmee begunstigen van een internationale beschermingsstatus bij hun terugkeer naar Griekenland worden geconfronteerd en over de impact ervan op hun levensomstandigheden (rapport “Beneficiaries of international protection in Greece. Access to documents and socio-economic rights” van RSA/PRO ASYL van maart 2023, p. 12). Toch blijven er langdurige vertragingen bestaan bij de behandeling van deze dossiers, met rechtstreekse gevolgen voor de situatie van wie uit andere lidstaten wordt gerespatieerd.

Uit de informatie in het rechtsplegingsdossier blijkt ten slotte dat, naast een zekere mate van zelfredzaamheid en de afwezigheid van bijzondere kwetsbaarheden, het voor een begunstige van een internationale beschermingsstatus die nog niet in het bezit is gesteld van een ADET of wiens ADET is vervallen ook noodzakelijk is dat deze beschikt over middelen, een netwerk of andere ondersteuning om, in afwachting van de verlenging van zijn Griekse verblijfsdocumenten -wat enige tijd kan duren- het hoofd te kunnen bieden aan de moeilijkheden waarmee hij na zijn terugkeer naar Griekenland tijdens deze wachtperiode te maken kan krijgen wat betreft de toegang tot de gezondheidszorg, de arbeidsmarkt, de sociale bijstand en de huisvesting.

Ten slotte blijkt uit de meest recente informatie waarover de Raad beschikt dat de Europese Commissie in januari 2023 een inbreukprocedure tegen Griekenland is opgestart wegens de onjuiste omzetting van artikel 29 van de richtlijn 2011/95/EU (rapport “Beneficiaries of international protection in Greece. Access to documents and socio-economic rights” van RSA/PRO ASYL van maart 2023, p. 3, 19 en 20).

Uit deze informatie blijkt dat de voorwaarden met betrekking tot de verblijfsduur waarvan de toekenning van talrijke sociale tegemoetkomingen afhankelijk is, geen rekening houden met de bijzondere situatie van begunstigden van een internationale beschermingsstatus. Dit heeft een verschil in behandeling tot gevolg tussen begunstigden van internationale bescherming en Griekse onderdanen, waarbij begunstigden *de facto* worden uitgesloten van verschillende vormen van sociale bijstand. Dit is het geval voor de verblijfsuitkering (waarvoor een legaal en duurzaam verblijf van vijf jaar in Griekenland vereist is), de geboortetoelage (toegankelijk voor alle moeders die twaalf jaar lang ononderbroken legaal op Grieks grondgebied verblijven), de maandelijkse kinderbijslag (toegankelijk voor wie vijf jaar permanent en ononderbroken in Griekenland verblijft), invaliditeitsuitkeringen (die met name een onderzoek door een accreditatiecentrum vereisen waaruit blijkt dat wie om betaling van deze uitkeringen verzoekt voor ten minste 67% arbeidsongeschikt is), evenals uitkeringen voor niet-verzekerde gepensioneerden (toegankelijk voor wie vijftien jaar lang permanent en ononderbroken in Griekenland verblijft).

Volgens sommige bronnen vormt indirecte discriminatie van begunstigden van een internationale beschermingsstatus met betrekking tot de toegang tot sociale uitkeringen een structurele tekortkoming (rapport “Beneficiaries of international protection in Greece. Access to documents and socio-economic rights” van RSA/PRO ASYL van maart 2023, p. 20). Dit werd dan ook recent benadrukt in het document INFR(2022)2044, waarmee de Europese Commissie de inbreukprocedure tegen Griekenland inleidde wegens de onjuiste omzetting van artikel 29 van richtlijn 2011/95/EU. Deze *de facto* uitsluiting van begunstigden van de toegang tot bepaalde sociale uitkeringen is het gevolg van een politieke keuze van de Griekse autoriteiten die gezien de strekking van de informatie over deze kwestie niet lijkt te zullen veranderen. Uit deze informatie blijkt echter niet of de Griekse autoriteiten de brief van de Europese Commissie hebben beantwoord, noch wat de strekking van hun antwoord zou zijn.

Gelet op het voorgaande kan de Raad niet anders dan besluiten dat de huidige situatie van begunstigden van internationale bescherming in Griekenland op dit ogenblik bijzonder problematisch is.

Aanzienlijke bureaucratische hindernissen, de lengte van de procedures voor de afgifte of vernieuwing van documenten die toegang geven tot fundamentele socio-economische rechten, de politieke visie van de Griekse autoriteiten die zich richten op de zelfredzaamheid van de begunstigden van internationale bescherming, de tekortkomingen bij de uitvoering van bestaande integratieprogramma's, het gebrek aan tolkdiensten in de publieke en gezondheidszorginstellingen, evenals de discriminatie bij de toegang tot verschillende socialezekerheidsuitkeringen (gevisieerd in de door de Europese Commissie in januari 2023 gestarte inbreukprocedure) vormen barrières die ervoor zorgen dat vele begunstigden binnen de Griekse samenleving in (zeer) preciaire omstandigheden leven.

5.3.5. De Raad herinnert er echter aan dat de tekortkomingen die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen van personen raken, “een bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid (moeten) bereiken, wat afhangt van alle gegevens de zaak” (HvJ 19 maart 2019, C-297/17, C-318/17, C-319/17 en C-438/17, Ibrahim e.a./ Bundesrepublik Deutschland, pt. 89). Deze drempel “wordt dus niet bereikt in situaties die, ook al worden zij gekenmerkt door een grote onzekerheid of een sterke verslechtering van de levensomstandigheden van de betrokken persoon, geen zeer verregaande materiële deprivatie meebrengen waardoor deze persoon in een situatie terechtkomt die zo ernstig is dat zijn toestand kan worden gelijkgesteld met een onmenselijke of vernederende behandeling” (ibid., pt. 91).

Rekening houdend met de ter beschikking gestelde informatie overweegt de Raad in de huidige stand van zaken dat er niet kan worden geconcludeerd dat (i) de levensomstandigheden van begunstigden van een internationale beschermingsstatus in Griekenland zodanig zijn dat deze begunstigden, als zij naar daar zouden terugkeren, a priori allemaal automatisch geconfronteerd zouden worden met een reëel risico om terecht te komen in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie waartegenover de Griekse autoriteiten onverschillig (zouden) staan en dat (ii) een meer diepgaande individuele beoordeling niet langer nodig is. De hoger vermelde informatie over de situatie in Griekenland is op zichzelf niet voldoende om zonder meer te concluderen dat de bescherming die wordt geboden aan iedereen die daar internationale bescherming heeft bekommen, niet langer effectief of voldoende zou zijn, noch dat alle statushouders bij een terugkeer naar Griekenland zullen terechtkomen in een toestand van zeer

verregaande materiële deprivatie, ook al wordt de situatie daar gekenmerkt door grote onzekerheid of een sterke verslechtering van de levensomstandigheden.

Het bovenstaande neemt niet weg dat er een zeer preciaire situatie is waardoor de grootste voorzichtigheid en zorgvuldigheid zijn geboden bij de beoordeling van beschermingsverzoeken van begunstigen van internationale bescherming in Griekenland. In dit verband moet rekening worden gehouden met "alle gegevens van de zaak" (HvJ 19 maart 2019, C-297/17, C-318/17, C-319/17 en C-438/17, Ibrahim e.a./ Bundesrepublik Deutschland, pt. 89) en is het noodzakelijk om het verzoek om internationale bescherming van verzoeker op basis van zijn individuele omstandigheden te beoordelen. Daarbij komt het aan verzoeker toe om in dit verband de nodige concrete elementen aan te reiken die van aard zijn om het vermoeden dat hij zich op de beschermingsstatus die hem in Griekenland werd verleend en de daaruit voortvloeiende rechten kan beroepen en dat hij niet terechtkomt in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie, te weerleggen.

C) De individuele situatie van de verzoekende partij

5.4. Wat de individuele situatie van de verzoekende partij betreft het een gezonde volwassen man, die in september 2020 subsidiaire bescherming in Griekenland verkregen heeft. In Griekenland verkreeg de verzoekende partij een verblijfsdocument, alsook een AMKA-kaart. Dankzij deze documenten kon de verzoekende partij een bankrekening openen in Griekenland, en zocht ze naar een huurwoning. De verzoekende partij bewoont een elektronische huurovereenkomst dankzij Soedanese kennis in Griekenland. De verzoekende partij probeerde dan via organisaties een uitkering, een taal cursus en werk te regelen, doch heeft HELIOS het huurcontract niet aanvaard daar de woning niet aan de juiste normen voldeed. Hierop zocht de verzoekende partij verder en zij vond dankzij een Libanese vrouw een woning en werk als conciërge in dit gebouw. Echter kreeg de verzoekende partij problemen met drugsdealers in het gebouw, raakte hierbij gewond waardoor zij haar werk niet kon hervatten, ze heeft een klacht bij de politie over deze feiten ingediend, doch raakte zij haar werk en aldus ook haar woning kwijt. De verzoekende partij kwam op straat terecht, doch zocht verder naar werk. Hierop vond de verzoekende partij onderdak in een gesloten kantoorgebouw ten gevolge van corona. Dan reisde de verzoekende partij naar het eiland Filiatra om gedurende één maand als seizoenarbeider te werken. Daar de betalingen niet correct gebeurden is de verzoekende partij gestopt met dit werk en is zij naar Athene vertrokken. Aldaar was de verzoekende partij dakloos, en trachtte zij werk te vinden in restaurants. Ze sliep in een onafgewerkt kantoorgebouw. Tijdens het persoonlijk onderhoud geeft de verzoekende partij ook aan dat toen de geldigheid van haar verblijfskaart verstreek, dat zij te horen kreeg dat het meer dan een jaar kon duren vooraleer een nieuw document wordt afgegeven. In de tussentijd kreeg de verzoekende partij een tijdelijk verblijfsdocument, en kon ze haar reisdocument gebruiken om zich te identificeren. In deze periode werkte de verzoekende partij soms in het zwart in de horeca. In maart 2022 besloot de verzoekende partij naar Thessaloniki te reizen, daar de verzoekende partij had gehoord dat ze er in een opvangcentrum terecht kon. Dit opvangcentrum zat echter vol, doch kreeg de verzoekende partij er een tent en vestigde zich in een speeltuin. Door de hulp van bewoners van het opvangcentrum kon de verzoekende partij soms eens ongemerkt gebruik maken van de sanitaire voorzieningen van het opvangcentrum. De verzoekende partij leerde er ook een aantal Grieken kennen, onder meer M, die hem hebben geholpen om Griekenland uiteindelijk te verlaten in augustus 2022. Ter staving van haar verblijfsomstandigheden in Griekenland brengt de verzoekende partij de volgende documenten bij: *"Uw originele verblijfskaart uit Griekenland (d.d. 12/10/2020, geldig tot 11/10/2021); een kopie van de eerste bladzijde van uw Grieks reisdocument (d.d. 05/08/2021, geldig tot 04/08/2024)); een mail van uw raadsvrouw (d.d. 18/11/2022) met twee bestanden, waarvan in het eerste bestand een afbeelding van "certificate of service provision". In het tweede bestand een afbeelding van de eerste bladzijde van uw Grieks reisdocument en van de eerste bladzijde van uw Soedanees paspoort, mailverkeer tussen uw kennis IK en u inzake haar hulp aan u om documenten in Griekenland te regelen, documenten van uw Griekse asielprocedure en beslissing tot het toekennen van de subsidiaire bescherming, bewijsstukken van betaling m.b.t. uw Grieks reisdocument, twee betalingsbewijzen voor uw Grieks reisdocument, een ingevuld formulier voor hernieuwing van verblijfsvergunning (d.d. 11/10/2021), twee attesten waarmee een woning kan worden gezocht (d.d. 07/01/2021 en d.d. 25/01/2021), een elektronisch huurcontract, uw identiteitskaart van asielzoeker (d.d. 08/01/2021, geldig tot 07/01/2023), brief van het registratiebureau asiel in Lesbos waarin wordt uitgelegd dat u een reisdocument werd geweigerd omdat uw foto niet voldoet aan de technische noden, een certificaat dat dienstdoet als identiteitsbewijs in afwachting van een verblijfskaart of reisdocument, een medische verslagen en röntgenfoto's opgesteld na een incident met Somaliërs. Verder legde u opnieuw dezelfde kopieën neer van uw mailverkeer met IK en een certificaat van ontvangst van uw coronavaccin."* De verklaringen van de verzoekende partij worden ondersteund door documenten, en liggen in de lijn van bijgebrachte landeninformatie die de situatie van statushouders beschrijft in de jaren 2020 en 2021. Er

kan er niet aan voorbij gegaan worden dat de verzoekende partij in Griekenland ondanks het gegeven dat zij over de nodige verblijfsdocumenten, AMKA en bankrekening beschikte doch nog gedurende bepaalde periodes op straat geleefd heeft en alsook in een precaire situatie is terechtgekomen in de periode dat haar verblijfsdocument hernieuwd werd.

Inzake de problemen die de verzoekende partij ondervonden heeft bij de hernieuwing van haar verblijfsdocumenten wordt in de bestreden beslissing, zonder de raadpleging van landeninformatie, gesteld dat: *“het direct ontvangen van (definitieve) documenten meer bepaald een verlenging van uw verblijfskaart omdat de procedure van uitgifte vertraging had opgelopen (notities CGVS, p.18,27) en u bij gevolg het met een tijdelijk document en uw reisdocument diende te stellen, voldoet deze situatie niet aan de bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid en cumulatieve voorwaarden zoals bepaald door het Hof van Justitie. Hoewel dergelijke moeilijkheden een aanwijzing kunnen vormen van bepaalde problematische situaties zoals deze ook geïdentificeerd worden door het Hof (zie hoger), kan immers niet worden besloten dat u door de onverschilligheid van de daar aanwezige autoriteiten, en voor zover u volledig afhankelijk zou zijn geweest van overheidssteun, buiten uw wil en uw persoonlijke keuzes om, terecht bent gekomen in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie die u niet in staat stelt om te voorzien in uw meest elementaire behoeften zoals eten, zich wassen en beschikken over woonruimte, en negatieve gevolgen zou hebben voor uw fysieke of mentale gezondheid of u in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid. Evenmin zijn er concrete indicaties dat dit het geval zou zijn bij een terugkeer ernaartoe.”*

De verwerende partij kan in deze beoordeling geenszins gevolgd worden. Zoals hierboven reeds werd aangehaald, is het voor een begunstigde van internationale bescherming wiens ADET is vervallen, naast een zekere mate van zelfredzaamheid en de afwezigheid van bijzondere kwetsbaarheden, ook noodzakelijk dat hij beschikt over middelen, een netwerk of andere ondersteuning om, in afwachting van de verlenging van zijn Griekse verblijfsdocumenten het hoofd te kunnen bieden aan de moeilijkheden waarmee hij na zijn terugkeer naar Griekenland tijdens deze wachtperiode te maken kan krijgen wat betreft de toegang tot de gezondheidszorg, de arbeidsmarkt, sociale bijstand en huisvesting.

Er liggen *in casu* geen specifieke elementen voor waaruit kan blijken dat de verzoekende partij, een gezonde volwassen man, een bijzondere kwetsbaarheid heeft en die ertoe kan leiden dat zij bij terugkeer naar Griekenland, om deze reden, wordt blootgesteld aan een risico op een behandeling die strijdig is met artikel 4 van het Handvest. Dat de verzoekende partij blijf geeft van zelfredzaamheid wordt niet betwist. Gedurende bijna twee jaar heeft zij in Griekenland op verschillende plaatsen gewoond om aldaar huisvesting en werk te vinden.

Het weze echter benadrukt dat de afwezigheid van een bijzondere kwetsbaarheid en het beschikken over een zekere mate van zelfredzaamheid, gelet op de zeer precaire situatie in Griekenland voor statushouders, niet voldoende zijn om, in afwachting van de verlenging van haar Griekse verblijfsdocumenten, het hoofd te kunnen bieden aan de moeilijkheden waarmee zij na haar terugkeer naar Griekenland tijdens deze wachtperiode te maken kan krijgen wat betreft de toegang tot de gezondheidszorg, de arbeidsmarkt, sociale bijstand en huisvesting. Dit blijkt meer dan afdoende uit de objectieve landeninformatie die door de verzoekende partij ter beschikking van de Raad werd gesteld. Uit de landeninformatie bijgebracht door de verzoekende partij lijkt het erop dat naast zelfredzaamheid en de afwezigheid van een bijzondere kwetsbaarheid, het eveneens nodig is dat een statushouder beschikt over middelen, een netwerk of een andere ondersteuning om zich, in afwachting van de verlenging van haar Griekse verblijfsdocumenten die lange(re) tijd in beslag kan nemen, te kunnen handhaven en niet terecht te komen in dakloosheid en ontbering. *In casu* kan er niet aan voorbij gegaan worden dat de verzoekende partij in Griekenland reeds op straat geleefd heeft in een periode waar zij beschikte over verblijfsdocumenten, zich had laten vaccineren tegen covid en de verlenging van haar verblijfsdocument had aangevraagd. In deze periode werd de verzoekende partij door een aantal Griekse inwoners geholpen. Heden is haar verblijfsdocument opnieuw vervallen.

In deze stand van zaken kan op basis van het rechtsplegingsdossier niet op afdoende wijze blijken dat de verzoekende partij actueel beschikt over middelen, een netwerk of andere ondersteuning die haar in staat kunnen stellen om, in geval van terugkeer naar Griekenland, de mogelijk lange periode voor de verlenging van haar verblijfsvergunning te overbruggen en het hoofd te bieden aan de moeilijkheden waarmee zij na terugkeer naar Griekenland tijdens deze wachtperiode te maken kan krijgen wat betreft de toegang tot de gezondheidszorg, de arbeidsmarkt, sociale bijstand en huisvesting. De verzoekende partij verliet immers Griekenland in augustus 2022, na een verblijf van bijna twee jaar aldaar waarbij ze op straat terechtgekomen is. Hoewel de verwerende partij op de hoogte is van het gegeven dat haar

verblijfsvergunning vervallen is en niet dienstig kan voorhouden niet op de hoogte te zijn van de problematische situatie in Griekenland van begunstigden van internationale bescherming met een vervallen ADET, is de verzoekende partij in het kader van haar onderhavig beschermingsverzoek niet verder gehoord geweest over de actuele aanwezigheid van middelen, een netwerk of andere ondersteuning om, in afwachting van de verlenging van haar Griekse verblijfsdocumenten, het hoofd te kunnen bieden aan de moeilijkheden waarmee zij na haar terugkeer naar Griekenland tijdens deze wachtperiode te maken kan krijgen wat betreft de toegang tot de gezondheidszorg, de arbeidsmarkt, de sociale bijstand en de huisvesting. Op basis van het persoonlijk onderhoud van 21 november 2022 kan niet bepaald worden of de verzoekende partij een netwerk of ondersteuning in Griekenland heeft dat heden nog beschikbaar en toegankelijk is voor de verzoekende partij. De Raad benadrukt in deze het belang van een persoonlijk onderhoud over de ontvankelijkheid van een verzoek om internationale bescherming om de verzoekende partij in staat te stellen alle elementen, zeker deze van persoonlijke aard, aan te brengen die het bestaan van een risico op een met artikel 4 van het Handvest strijdige behandeling in geval van terugkeer naar de lidstaat waar zij reeds internationale bescherming geniet kunnen bevestigen (HvJ 16 juli 2020, C-517/17, *Milkiyas Addis / Bundesrepublik Deutschland*, punten 52-54).

Het betoog van de verwerende partij doet verder geen afbreuk aan de analyse van de voorgelegde objectieve landeninformatie en de bevinding dat de situatie voor statushouders in Griekenland dermate precair is dat het voor een begunstigde van internationale bescherming wiens ADET is vervallen, naast een zekere mate van zelfredzaamheid en de afwezigheid van bijzondere kwetsbaarheden, ook noodzakelijk is dat hij beschikt over middelen, een netwerk of andere ondersteuning om, in afwachting van de verlenging van zijn Griekse verblijfsdocumenten, het hoofd te kunnen bieden aan de moeilijkheden waarmee hij na zijn terugkeer naar Griekenland tijdens deze wachtperiode te maken kan krijgen wat betreft de toegang tot de gezondheidszorg, de arbeidsmarkt, de sociale bijstand en de huisvesting.

5.5. Gelet op het geheel van de voorliggende elementen – met name (i) de actuele en nieuwe landeninformatie waaruit onder meer blijkt dat de situatie voor statushouders in en bij terugkeer naar Griekenland is verslechterd en erg precair kan zijn, waardoor zij kunnen terechtkomen in moeilijke en schrijnende levensomstandigheden met belemmeringen inzake de toegang tot o.a. socio-economische en medische hulp, (ii) het gegeven dat de Griekse verblijfsvergunning is vervallen daar de verzoekende partij in 2020 subsidiaire bescherming kreeg, (iii) de administratieve obstakels waarmee zij reeds werd geconfronteerd bij het vernieuwen van Griekse verblijfsdocumenten en het gebrek aan toegang tot gezondheidszorg, de arbeidsmarkt en sociale bijstand zonder een geldig verblijfsdocument, (iv) het gegeven dat in deze stand van zaken niet op afdoende wijze kan blijken dat de verzoekende partij, die Griekenland in 2022 heeft verlaten, actueel beschikt over middelen, een netwerk of andere ondersteuning die haar in staat kunnen stellen om, in geval van terugkeer naar Griekenland, de mogelijk lange periode voor de verlenging van haar verblijfsvergunning te overbruggen, – acht de Raad een verder en gedegen onderzoek van haar persoonlijke situatie als begunstigde van internationale bescherming in/bij terugkeer naar Griekenland aangewezen.

Er kan immers in deze stand van zaken niet worden uitgesloten dat de verzoekende partij, buiten haar wil en persoonlijke keuzes om, kan terechtkomen in een toestand van achterstelling die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid in het licht van artikel 4 van het Handvest. Voorts wordt erop gewezen dat het Hof van Justitie inzake artikel 4 van het Handvest steeds oordeelt dat dit artikel *“overeenstemt met artikel 3 EVRM en waarvan de inhoud en de reikwijdte dus krachtens artikel 52, lid 3, van het Handvest dezelfde zijn als die welke er door genoemd verdrag aan worden toegekend – wanneer die tekortkomingen een bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid bereiken, wat afhangt van alle gegevens van de zaak”* (HvJ 19 maart 2019, *Abubacarr Jawo t. Bundesrepublik Deutschland*, C-163/17, punt 91).

In het arrest Ibrahim heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat de bijzonder hoge drempel die nodig is om tot de conclusie te komen dat er sprake kan zijn van een behandeling in strijd met artikel 4 van het Handvest *“is bereikt wanneer de onverschilligheid van de autoriteiten van een lidstaat tot gevolg zou hebben dat een persoon die volledig afhankelijk is van overheidssteun, buiten zijn wil en zijn persoonlijke keuzes om, terechtkomt in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie die hem niet in staat stelt om te voorzien in zijn meest elementaire behoeften, zoals eten, zich wassen en beschikken over woonruimte, en negatieve gevolgen zou hebben voor zijn fysieke of mentale gezondheid of hem in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid (arrest van heden, Jawo, C-163/17, punt 92 en aldaar aangehaalde rechtspraak)”* (HvJ 19 maart 2019, *Ibrahim ea t. Bundesrepublik Deutschland*, C-297/17, punt 90).

Punt 92 van het arrest Jawo waarnaar verwezen wordt stelt uitdrukkelijk dat *“Deze bijzonder hoge drempel van zwaarwegendheid is bereikt wanneer de onverschilligheid van de autoriteiten van een lidstaat tot gevolg zou hebben dat een persoon die volledig afhankelijk is van overheidssteun, buiten zijn wil en eigen keuzes om terecht komt in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie die hem niet in staat stelt om te voorzien in zijn meest elementaire behoeften, zoals eten, een bad nemen en beschikken over woonruimte, en negatieve gevolgen zou hebben voor zijn fysieke of mentale gezondheid, of hem in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid (zie in die zin EHRM, 21 januari 2011, M.S.S. tegen België en Griekenland, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, §§ 252-263)”* (HvJ 19 maart 2019, C163/17, Abubacarr Jawo / Bundesrepublik Deutschland, pt. 92).

Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over de situatie van personen die internationale bescherming vragen, blijkt dat *“Les Etats doivent notamment prendre en considération l'article 3 de la Convention, qui consacre l'une des valeurs fondamentales de toute société démocratique et prohibe en termes absolus la torture et les traitements inhumains ou dégradants quels que soient les circonstances et les agissements de la victime (voir, parmi d'autres, Labita c. Italie [GC], no 26772/95, § 19, CEDH 2000-IV)”* (vrije vertaling: *“De staten moeten in het bijzonder rekening houden met artikel 3 van het Verdrag, dat een van de fundamentele waarden van elke democratische samenleving vastlegt en foltering en onmenselijke of vernederende behandeling in absolute termen verbiedt, ongeacht de omstandigheden en de daden van het slachtoffer”*; EHRM 21 januari 2011, M.S.S. c. Belgique et Grèce, requête n° 30696/09, pt 218).

In dit verband herinnert de Raad eraan dat het Hof in zijn arrest in de zaak M.S.S. tegen België en Griekenland (EHRM 21 januari 2011, M.S.S. c. Belgique et Grèce, requête n° 30696/09, pt punten 259 e.v.), zich diende uit te spreken over een grief op grond van artikel 3 van het EVRM omwille van de levensomstandigheden van een verzoeker in Griekenland (punten 235 e.v. van het arrest). In wezen klaagde de verzoeker in deze zaak over de moeilijke levensomstandigheden waarin hij zich als aanvrager van internationale bescherming in Griekenland had bevonden, nadat hij, bij gebrek aan concrete informatie van de Griekse autoriteiten, gedwongen was geweest om maandenlang in een park in Athene te leven. De Griekse regering voerde aan dat *“la situation dans laquelle le requérant s'est trouvé à la suite de sa mise en liberté n'est que le résultat de ses propres choix et de sa propre négligence. Le requérant a choisi d'investir ses ressources dans la fuite du pays plutôt que dans un logement”* et que *“dans cette situation, il appartenait au requérant de se manifester et de montrer son intérêt pour améliorer sa situation matérielle. Or tout son parcours en Grèce a prouvé qu'il ne souhaitait pas y rester”* (vrije vertaling: *“De situatie waarin verzoeker zich na zijn vrijlating bevond uitsluitend het gevolg was van zijn eigen keuzes en nalatigheid. Verzoeker heeft ervoor gekozen zijn middelen te investeren in het ontvluchten van het land in plaats van in huisvesting”* en dat *“het in deze situatie aan verzoeker was om zich kenbaar te maken en zijn belangstelling voor verbetering van zijn materiële situatie te tonen. Zijn gehele verblijf in Griekenland heeft echter aangetoond dat hij daar niet wilde blijven.”*) (punten 240 en 242)

Gelet op de situatie die destijds in Griekenland bestond voor personen die om internationale bescherming verzochten, met name dat hun situatie gekenmerkt was door *“notoire qu'un demandeur d'asile de sexe masculin et d'âge adulte n'a à peu près aucune chance de recevoir une place dans un centre d'accueil et que d'après une étude menée de février à avril 2010, tous les demandeurs d'asile « Dublin » interrogés par le HCR étaient sans-abri. Ceux-ci vivent donc en grand nombre, à l'instar du requérant, dans des parcs ou des immeubles désaffectés”* (vrije vertaling: *“het is bekend dat een volwassen mannelijke asielzoeker vrijwel geen kans maakt op een plaats in een opvangcentrum en dat volgens een onderzoek dat tussen februari en april 2010 is uitgevoerd, alle “Dublin”-asielzoekers die door de UNHCR zijn ondervraagd dakloos waren. Als gevolg hiervan woont een groot aantal van hen, net als de asielzoeker, in parken of leegstaande gebouwen”*; punt 258), wees het EHRM op de moeilijkheden in het opvangsysteem voor verzoekers van internationale bescherming om te concluderen dat de Griekse autoriteiten, gelet op de bijzondere kwetsbaarheid van deze verzoekers en de algemene situatie in hun opvangsysteem, in dit geval artikel 3 van het EVRM hadden geschonden. Inzake de opvang heeft het EHRM onder meer geoordeeld dat *“les données précitées sur la capacité d'accueil relativisent l'argument du Gouvernement selon lequel la passivité du requérant est à l'origine de sa situation. En tout état de cause, étant donné la précarité et la vulnérabilité particulières et notoires des demandeurs d'asile en Grèce, la Cour est d'avis que les autorités grecques ne pouvaient se contenter d'attendre que le requérant prenne l'initiative de s'adresser à la préfecture de police pour pourvoir à ses besoins essentiels”* (vrije vertaling: *“Bovenvermelde gegevens over de opvangcapaciteit relativeren het argument van de regering dat verzoekers passiviteit aan de basis lag van zijn situatie. Hoe dan ook, gelet op de bijzondere en beruchte onzekerheid en kwetsbaarheid van asielzoekers in Griekenland, is het Hof van oordeel dat de Griekse autoriteiten er niet mee konden volstaan te wachten tot verzoeker het initiatief nam om zich tot*

het hoofdbureau van politie te wenden om in zijn basisbehoeften te voorzien”) en inzake de toegang tot de arbeidsmarkt “*Il n’apparaît pas non plus à la Cour que la possession d’une carte rose ait été ou ait pu être d’une quelconque utilité en pratique au requérant. La loi prévoit certes que, munis de la carte rose, les demandeurs d’asile ont accès au marché du travail, ce qui aurait permis au requérant d’essayer de mettre un terme à sa situation et de pourvoir à ses besoins essentiels. Là encore, il ressort des rapports consultés que, pratiquement, l’accès au marché du travail comporte tant d’obstacles administratifs qu’il ne peut être considéré comme une alternative réaliste (paragraphes 160 et 172 ci dessus). A cela s’ajoutent les difficultés personnelles dues à l’absence de connaissance de la langue grecque par le requérant et à l’absence de tout réseau de soutien ainsi que le contexte général de crise économique*” (points 259 et 261 de l’arrêt précité), (vrije vertaling: “Het Hof komt evenmin tot de conclusie dat het bezit van een roze kaart voor verzoeker van enig praktisch nut was of had kunnen zijn. Weliswaar bepaalt de wet dat asielzoekers die in het bezit zijn van een roze kaart toegang hebben tot de arbeidsmarkt, hetgeen verzoeker in staat zou hebben gesteld om te proberen een einde te maken aan zijn situatie en in zijn basisbehoeften te voorzien. Ook hier blijkt uit de geraadpleegde verslagen dat de toegang tot de arbeidsmarkt in de praktijk met zoveel administratieve belemmeringen gepaard gaat dat dit niet als een realistisch alternatief kan worden beschouwd (punten 160 en 172 hierboven). Daarbij komen nog de persoonlijke moeilijkheden die te wijten zijn aan het gebrek aan kennis van de Griekse taal bij verzoeker en het ontbreken van enig ondersteunend netwerk, alsmede de algemene context van economische crisis” (punten 259 en 261 van bovengenoemd arrest), om te concluderen dat “*Au vu de ce qui précède et compte tenu des obligations reposant sur les autorités grecques en vertu de la directive Accueil (paragraphe 84 ci dessus), la Cour est d’avis qu’elles n’ont pas dûment tenu compte de la vulnérabilité du requérant comme demandeur d’asile et doivent être tenues pour responsables, en raison de leur passivité, des conditions dans lesquelles il s’est trouvé pendant des mois, vivant dans la rue, sans ressources, sans accès à des sanitaires, ne disposant d’aucun moyen de subvenir à ses besoins essentiels. La Cour estime que le requérant a été victime d’un traitement humiliant témoignant d’un manque de respect pour sa dignité et que cette situation a, sans aucun doute, suscité chez lui des sentiments de peur, d’angoisse ou d’infériorité propres à conduire au désespoir. Elle considère que de telles conditions d’existence, combinées avec l’incertitude prolongée dans laquelle il est resté et l’absence totale de perspective de voir sa situation s’améliorer, ont atteint le seuil de gravité requis par l’article 3 de la Convention*” (vrije vertaling: “In het licht van het voorgaande en gelet op de verplichtingen die op de Griekse autoriteiten rusten krachtens de richtlijn opvangvoorzieningen (punt 84 hierboven), is het Hof van oordeel dat zij niet naar behoren rekening hebben gehouden met verzoekers kwetsbaarheid als asielzoeker en dat zij door hun passiviteit verantwoordelijk moeten worden gehouden voor de omstandigheden waarin hij zich maandenlang bevond, levend op straat, zonder middelen van bestaan, zonder toegang tot sanitaire voorzieningen en zonder enige mogelijkheid om in zijn basisbehoeften te voorzien. Het Hof is van oordeel dat verzoeker een vernederende behandeling heeft ondergaan die getuigde van gebrek aan respect voor zijn waardigheid en dat deze situatie ongetwijfeld gevoelens van angst, bezorgdheid of minderwaardigheid heeft opgeroepen die tot wanhoop konden leiden. Hij is van mening dat deze levensomstandigheden, in combinatie met de langdurige onzekerheid waarin hij werd achtergelaten en het volledig ontbreken van enig vooruitzicht op verbetering van zijn situatie, de door artikel 3 van het Verdrag vereiste drempel van ernst hebben bereikt.”) (punt 263 van voormeld arrest).

Bij gebrek aan structurele of fundamentele tekortkomingen of tekortkomingen die bepaalde groepen van personen treffen, zoals hoger vastgesteld, is de Raad verplicht rekening te houden met de specifieke kenmerken van de individuele situatie van de verzoekende partij tijdens haar verblijf in Griekenland, teneinde vast te stellen of zij zich buiten haar wil en haar persoonlijke keuzes om in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie bevond die haar niet in staat stelde om te voorzien in haar meest elementaire behoeften. Bij het beoordelen van de eigen situatie van de verzoekende partij, is het niettemin nodig om rekening te houden met de landeninformatie die wijst op een erg precaire situatie voor statushouders in Griekenland waardoor de grootste voorzichtigheid en zorgvuldigheid zijn geboden bij de beoordeling van beschermingsverzoeken van begunstigden van internationale bescherming in Griekenland, zoals in de voormelde beschikking reeds werd geconcludeerd. Dit relativeert dan ook de draagwijdte die aan de notie “*persoonlijke keuzes*” kan worden gegeven.

6. Gelet op hetgeen voorafgaat dient de situatie van de verzoekende partij in geval van terugkeer naar Griekenland bijgevolg nader en naar behoren te worden geanalyseerd.

7. Gelet op wat voorafgaat, met inachtneming van de grenzen van een ondervraging ter terechtzitting en gelet op het ontbreken van verdere onderzoeksbevoegdheid, ontbreekt het de Raad aldus aan essentiële elementen om te komen tot de in artikel 39/2, § 1, tweede lid, 1° van de Vreemdelingenwet bedoelde bevestiging of hervorming zonder aanvullende onderzoeksmaatregelen te moeten bevelen.

Bijgevolg moet de bestreden beslissing worden vernietigd overeenkomstig artikel 39/2, § 1, tweede lid, 2° van de Vreemdelingenwet. Voorgaande vaststellingen volstaan om de overige in het verzoekschrift aangevoerde middelen en grieven niet verder te onderzoeken.

OM DIE REDENEN BESLUIT DE RAAD VOOR VREEMDELINGENBETWISTINGEN:

Artikel 1

De beslissing genomen door de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen op 19 januari 2023 wordt vernietigd.

Artikel 2

De zaak wordt teruggezonden naar de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting op negentien februari tweeduizend vierentwintig door:

M. RYCKASEYS,

kamervoorzitter

M. DENYS,

griffier

De griffier,

De voorzitter,

M. DENYS

M. RYCKASEYS